

Siūlo sustabdyti Vilniaus ir Kauno miestų augimą...

O verčiau ugdyti kitus mažuosius miestus. - Kaukaze žuvo 3 lietuviai alpinistai. - Nidoje negauna žuvies. - Stanislovaičio neapdairumas...

Ar c hitektas Stulginskis naujai išleistame Mokslo ir Technikos žurnale siūlo ne b e k o n c e n t r u o t i daugiau pramonės Vilniuje ir Kaune, o geriau skirstyti ją kitose Lietuvos vietose. Nurodo, kad miesto ekonomiskumas sparčiausiai kyla, jam augant iki 25,000 gyventojų. Paskui ekonomiskumo kilimas lėtėja, o peržengus miestui 200,000 gyventojų ribą juo miestas daugiau auga, juo jis tampa neekonomiškesnis. Dabartinio tempu augdami Vilnius ir Kaunas, esą, per 25 metus pasiektų po milijoną gyventojų. Autorius mano, kad to kaip tik nereikia. Vilnių ir Kaunui jis linki likti maždaug dabartinio dydžio (235 ir 214 tūkstančių), o verčiau ugdyti kitus mažuosius miestus.

ŽUVO ŽYMAUSI LIETUVOS ALPINISTAI

Rugpiūčio pradžioj Kaukaze, Bezengio aukštumų rajone, sniego griūtis buvo užversti trys Lietuvoje žymiausi alpinizmo organizatoriai ir vadovai: Gediminas Akstinas (29 m.), Feliksas Mieliauskas (30 m.) ir Vytautas Vosylius (27 m.).

G. Akstinas buvo fizinio lavinimo dėstytojas 2-je Kauno technikos mokykloje. F. Mieliauskas, nors studijavęs Vilniaus Pedagoginiame institute ir dar tobulinęs Leningrade, pastaruoju metu dirbo Vilniuje kaip medicinos reikmenų

parduotuvės vedėjas. V. Vosylius buvo baigęs Kauno medicinos institutą ir buvo gydytojas Ariogalos ligoninėj.

MIRĖ REKTORIUS ČYGAS

Liepos 25 mirė ilgesnį laiką sunkiai sirgęs okupacinės valdžios skirtas Lietuvos Veterinarijos Akademijos rektorius Jonas Čygas, 49 m. amžiaus. Veterinarijos mokslą, kaip Lietuvos valstybės stipendininkas, išėjo Berlyne ir Vienoje. Dirbo "Maisto" įmonėse. Pas bolševikus iškilo į administracines pareigas (buvo pasitraukęs į Rusiją karo metu), 1945-47 metais buvo net mėsos ir pieno pramonės ministru. Iš administracinio darbo buvo paskirtas tiesiai profesorium ir rektorium į veterinarijos akademiją.

KALĖDIENĖ IR PIPYNĖ PIRMIEJI

Antrojoj Sovietijos spartakiadoj (rugpiūčio 8-15) Birutė Kalėdienė (Zalagaitytė) ir Jonas Pipynė, kiekvienas savo srity, vėl laimėjo po pirmą vietą ir po aukso medalį.

B. Kalėdienė ietį šį kartą nusiųdė 53 m. 644 cm., t. y., mažiau ne tik už jos pasaulinį rekordą, bet net ir už Philadelphiajį numestą nuotolį. Po Philadelphiajos ji dar buvo nuskraidinta į Vieną, kur irgi numetė mažiau kaip 54 metrus ir ten teuzėmė trečią vietą (bronzos medalis). Bet Maskvoj kitos

varžovės trumpiau už ją tepasiekė.

J. Pipynė 1500 metrų šį kartą nubėgo per 3 min. 45.9 sek.

Aukso medalius laimėjo ir Lietuvos stalo tenisininkai. O krepšininkams nebesiseka: moterys liko ketvirtojo, o vyrai net aštuntojo vietos. Visa Lietuvos reprezentacinė grupė tepasiekė viešai patvirtą vietą (latviai devintą, estai septintą).

TAIP PRASIDĖJO "KULTŪRINIS BENDRADARBIAVIMAS"...

Kultūrininkams besijaučiant dėl "kultūrinio bendradarbiavimo su tėvyne", m a k s v i n i a m s valdovams priimtinieji "kultūriniai santykiai" jau prasidėjo. Iš Amerikos bolševikų valdomon Lietuvon nuvykusių "piligrimų" tarpe yra brukliniško "Aido" choro vadovė Mildred Stenslerienė, kuri ėmėsi Amerikos lietuvių kultūrininkų atstovavim o vaidmens. Pasikalbėjimo su Tiesos reporteriu ji "apšvietė" tenyškščius rašytojus ir skaitytojus apie lietuvių kultūrinę veiklą Amerikoje. Anot jos, Amerikos lietuvių kultūrinė veikla koncentruojasi "Lietuvių Meno Sąjungoj", toj pačioj, kurioj

(Nukelta į 2 psl.)

Jau leidžia į Vilnių...

Sovietinė vyriausybė nutarė leisti užsieniečiams lankytis Estijos sostinėj Taliną ir Lietuvos sostinėj Vilnių. Diplomatinės atstovybės Maskvoje apie tai buvo paimformuotos atitinkama nota.

Latvijos sostinė Ryga užsienio turistams pradėta leisti lankytis jau prieš porą metų, o Talinas ir Vilnius nuo karo pabaigos vis tebebuvo draudžiamose zonoje. Į kitus Pabaltijo valstybių miestus ir toliau užsieniečiams neleidžiama įkelti kojos.

● Prez. Eisenhoweris, prieš išvykdamas į Europą pasitarti su sąjungininkais, pareiškė, kad Jungtinės Valstybės niekada neatsitrauks nuo savo idealų ir principų ir niekada nesusilpnins savo saugumo, bandydamos ieškoti taikos.

● Jungtinės Amerikos Valstybės svarsto Laoso prašymą pagelbėti pinigais ir ginklais, kad būtų galima kovoti su komunistų infiltracija tame krašte.

● Indijos premjeras Nehru pareiškė, kad Indija ginsianti Himalajų valstybes Bhutan ir Sikkim, jei jos būtų užpultos svetimos valstybės.

● Prez. Eisenhowerio susitikimo su De Gaulle išvakarėse penkiasdešimt F-100 amerikinių bombonešių, priklausančių NATO gynybos sistemai, perkelti į Vokietiją. Likusioji 59-sios taktinės bombonešių eskadros dalis bus iškelta iš Prancūzijos artimiausiomis dienomis.

Lietuvių Gydytojų Draugijos valdybos nariai: Dr. D. Degesys, pirm. Dr. H. Brazaitis ir Dr. V. Ramanauskas, tariausi JAV lietuvių gydytojų suvažiavimo Clevelande rugsėjo 6 - 7 d. reikalais.

Dirvos nuotrauka.

JAV YRA VIRŠ 400 LIETUVIŲ GYDytojų

Pasikalbėjimas su Dr. H. Brazaičiu, Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos pirmininku

— Rugsėjo 6-7 dienomis Clevelande įvyksta Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavimas. Įdomu patirti, kuriose JAV vietovėse veikia tos Sąjungos skyriai, ir kiek jie iš viso apjungia lietuvių gydytojų?

— Šį suvažiavimą šaukia Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga, ir ji yra suvažiavimo rengėja. Mes, Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija, esame tik vietos šeimininkai ir atliekame parengiamuosius darbus pilnai kooperuodami su centru.

Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga apjungia keturius skyrius: Illinois, kaip įprasta vadinti Chicagos, Draugija, New Yorko Draugija, Ohio Draugija ir neseniai įsisteigusi Michigano Draugija. Deja, nevisi lietuviai gydytojai įstoja į draugijas. Apytikriai JAV-se yra apie 400 lietuvių gydytojų, neskaitant lietuvių kilmės gydytojų, kurie visai nesijungia į Amerikos Lietuvių gydytojų veiklą.

— Ar i Sąjungos veiklą įsijungia ir tie lietuviai gydytojai, kurie gyvena toliau nuo vietovių, kur yra Lietuvių Gydytojų Sąjungos skyriai?

— Tai pareina nuo gydytojų noro prisijungti prie lietuvių gydytojų veiklos. Atstumai didelės rolės nevaidina. Mes, pvz., Ohio valstijoje turime atvykstančiųjų kiekvieną parengimą ar susirinkimą net iš toliau kaip 100 mylių.

— Kuo pasižymi Lietuvių Gydytojų Sąjungos skyrių veikla? Ar be specialybės reikalų dar domimasi ir bendraisiais lietuvių reikalais?

— Kiekvienas skyrius veikia ir tvarkosi autonomiškai, taigi man yra sunku kalbėti apie kitus skyrius. Mes, Ohio Draugijoje, be savo profesinių reikalų esame užsibrėžę tikslą rūpintis lietuvių kultūriniais reikalais ir kaip įmanydami juos remti. Be to, mūsų veikla yra paremta socialiniu bendravimu kaip tarp gydytojų, taip ir tarp jų šeimos narių. Toks bendravimas sujungia mus tampsniais ryšiais ir duoda progos, atitrūkus nuo kasdieninio darbo, praleisti laiką kolegų su Lietuviškoje aplinkoje.

— Kokį tikslą turi minėtas suvažiavimas Clevelande? Kiek tikėtis sulaukti dalyvių?

— Clevelando suvažiavimas yra antrasis eilinis dvi-metinis, pagal statutą numatytas. Be organizacinių reikalų, mokslinių paskaitų, turėsime pranešimą apie lietuvių gydytojų visuomeninę veiklą, kuris, manau, sukels daug diskusijų. Kaip žinote, suvažiavimas įvyks Sheraton-Cleveland Hotel.

Kiek sulauksime svečių iš kitur, sunku pasakyti šiuo metu. Laukiame kuo daugiausia. Šia proga kreipiuos į visus lietuvių gydytojus JAV-se ir Kanadoje, kurie dėl kokių nors priežasčių nėra gavę asmeniško pranešimo, nekreipti į tai jokio dėmesio ir atvykti į suvažiavimą, kur kiekvienas bus maloniai sutiktas svečias.

— Iš suvažiavimo programos matyti, kad suvažiavime bus skaitoma visa eilė paskaitų. Įdomu patirti, į kokius klausimus jūs daugiausia kreipiate dėmesį?

— Visi moksliniai pranešimai yra įdomūs ir reikšmingi, nes jie apima paskutinius medicinos atsitikimus. Daugiausia turėtų sukelti diskusijų dr. Tercijono pranešimas dėl lietuvių gydytojų visuomeninės veiklos.

— Ar šis suvažiavimas rinks naują Sąjungos valdybą, ir kaip jūs teikią valdybą renkate: iš vienos vie-

tovės lietuvių gydytojų, ar į tai visai nekreipiate dėmesį?

— Taip, kas dveji metai mes turime rinkti Sąjungos Valdybą. Chicago yra Sąjungos centras, be to, jie yra gausingiausi. Taigi, Chicagai pagal susitarimą atiteko pirmininko ir sekretoriaus vietos. Vicepirmininkai yra iš kiekvieno skyriaus. Dar turime pagal Amerikiečių reikalavimus, bet mums nevisai suprantamą instituciją, direktorių. Jų yra: du iš Clevelando, du iš New Yorko ir vienas iš Chicagos. Greičiausia tokia forma pasiliks ir šiais metais.

— Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija yra gražiai užsirekomendavusi, skirdama \$1000 premijas. Įdomu patirti, ar Jūs patys esate patenkinti tų premijų sunaudojimu ir ar ateityje taip pat premijas skirsite?

— Taip, mes jau dveji metai esame paskyrę po \$1,000 lietuvių kultūriniam reikalams remti. Tikslas tų premijų yra parodyti, kad lietuviai gydytojai nėra abejingi lietuviškiems reikalams, kad mūsų kultūriniai reikalai yra ypatingai reikalingi finansinės paramos. Tokiomis premijomis

(Nukelta į 8 psl.)

Solistė Aldona Stempužienė, Lietuvių Gydytojų Draugijos suvažiavimo koncerte Clevelande, rugsėjo 7 d. atlikus dalį meninės programos.

Romas Sakalas, clevelandietis, rugpiūčio 22 d. įvykusiose sporto varžybose pasiekęs naują tremties ir š. Amerikos lietuvių rekordą, su kartimi peršokęs 10 pėdų ir 6 1/4 colio.

Dirvos nuotrauka.

DIRVA

THE FIELD

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone:

HENDERSON 1-6344.
Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief:

Balys Gaidžiūnas.

Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.

Single copy — 10 cents.

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas:

HENDERSON 1-6344.
Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.

Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais.

Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Taplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Šūkis, planas ir spaudos diena

Paskutiniu laiku laikraščiuose ir pašnekesiuose su dažnėjančiu balsu apie Am. Liet. Bendruomenės, ypač apie jos centro valdybos planus ir darbus. Klausimai, kritikuojama ir mokoma.

Prieš pat vieną svarbiausių Bendruomenės gyvenime įvykių — Detroito visuotinį suvažiavimą rugsėjo 5-6 d. — norisi atsiliepti į tris reikšmingus pasitarimus ir užmetimus.

Ką reiškia Detroito suvažiavimui mestas šūkis, ypač sau taikoma jo dalis "pabuskim"? Ar tuo prisipažįstama, kad Bendruomenės veikla ir veikėjai jau apsnūdo, kad nieko neplanuojama ir nedirbama?

Jokiu atveju taip nėra. Bendruomenės apylinkės, apygardos ir centriniai organai, kaip kartotiniam CV kvietime į suvažiavimą teigiama, "gyvi idėjom, žodžiais ir darbais. Tik reikia, kad idėjos būtų paskelbtos, žodžiai įlieti į bendrąją šneką, vietos darbai į visuotinio plano rėmus įstatyti? Pabudimo reikia:

1. Pačiai suvažiavimo idėjai. Jos sėkmingas realizavimas duotų naujos dvasios ir šviežio kraujo ne tik Amerikos, bet ir viso pasaulio Bendruomenės judėjimui. Jokie motyvai nepateisins tos apylinkės ar apygardos, kuri savo atstovų į suvažiavimą neatsiųstų. Jei negali vienas asmuo, tegul vyksta kitas. Atstumai ir išlaidos nugalimos kliūtys, ir jos privalo būti nugalėtos.

2. Tautinės mirties grėsmė. Visa išeivijos ligšiolinė veikla nesustabdė slinkimo į išsibarstymą ir išsigimimą, į kultūrinės gyvybės ir kūrybos menkėjimą ir lėtėjimą ir į laisvės idealų užmiršimą.

3. Naujoms nuotakoms. Tautinės mirties grėsmė laisvės sąlygomis ir gyviems išlikti pasiryžusiųjų valia nėra penugalima. Šviežias Bendruomenės visuotinio suvokimas, nekasdieniniai užsimojimai laisvės kovos, kultūrinio ir socialinio darbo srityse gali ir privalo išeivijos nuotakas pažadinti suderintai ir sudinamintai veiklai.

Planas

G. Galva B-nės Tarybos sesijoje, J. Švedas "Drauge" ir J. Kreivėnas "Naujie-nose" primetė CV darbo plano neturėjimą. Sunku čia būtų su jais šita klausimą diskutuoti. Centro Valdybą ir juos skiria plano sąvokos ir CV funkcijų supratimas. Centro valdyba savo darbo metmenyse ir apyskaitiniuos pranešimuos Tarybos sesijoje idėjinio plano rėmuose Bendruomenės apylinkėms, apygardoms ir cen-

trinėms institucijoms duoda gausių sugestijų šviežiam ir kūrybingam darbui organizuoti visose pagrindinėse bendruomeninio darbo srityse. Jau pati Detroito suvažiavimo programa liudija CV idėjinio plano buvimą, apimtį ir naujumą. CV neturi nei pareigos, nei tikslo išdirbti laiko planus, nei tai jau būtų lokaliųjų organų ir centrinių institucijų iniciatyvos ir veiklos laisvės varžymas.

Spaudos diena

Dirvos skaitytojas St. Keršulis rugp. 6 d. n-ry klausia: "Kur dingto tos Spaudos Dienos?"

Jos niekur nedingo. Jos yra ir pasiliks, ir CV nesi-gaili jas paskelbusi. Joms bus skirtas ir labai rimtas dėmesys Detroito suvažiavime. Sp. Dienos, mano įsitikinimu, bus labiausiai reikalingos atliepimo į mūsų šūkį "pabuskim ir pabudinkim".

Sp. Dienos akcija jau yra įgijusi pradinį judėjimą, bet dar vis per lėtą ir toli gražu nepatenkinantį. Centro valdybą pasiekia tik netiesioginės ir nepilnos informacijos, kaip ir kur tos Sp. Dienos vykdomos. Bet jos vykdomos jau daugely vietų, vienur tik propagandos priemonėm, kitur naujų kioskų steigimui, o trečiur jau ir platinimu po namus. Nuo jos paskelbimo šita akcija spaudos rinkai davė jau ne šimtus, o tūkstančius pajamų, kurių be šitos akcijos nebūtų turėta. Tai jau savaimė kalba už jos prasmę ir būtinumą. Detroito bus pasitarta dėl naujų Sp. Dienos įgyvendinimo galimybių ir priemonių.

Čia norisi patikslinti apie Sp. Dieną dvi nuomones, girdėtas ne tik iš minimo St. Keršulio laiško Dirvoje, bet ir iš kitų asmenų.

1. CV niekur ir niekada neskelbė vienuolikos Sp. Dienų. Sp. Diena buvo paskelbta š. m. vasario mėn. nuolatine ir pastovia institucija. Jos idėja išreiškia paprastą tiesą: žmogus spaudą turi pirkti ir skaityti visada, niekada neužmiršdamas tam skirti ir pinigų, ir laiko. Tai kiekvienas kultūringas žmogus ir daro, jam nei Sp. Dienos akcijos nereikia. O Sp. Diena buvo paskelbta, įžiūrint liūdną ir tautinei gyvybei grėsmingą faktą, kad nuolatinių spaudos pirkėjų ir skaitytojų skaičius gąsdinančiai sumažėjo ir dar nesustoja mažėjęs.

2. CV niekur ir niekada Sp. Dienos neskelbė, kaip jau žinomą Spaudos Savaičių ar Mėnesių pakaitą. Abi šitos akcijos turi reikšmingas prasmes, bet gana skir-

(Atkelta iš 1 psl.)

Mildred yra sekretorė. Sąjungoj esą "apie pusę šimto meninių kolektyvų", tik jų skaičius mažėjas, kadangi "senoji karta palaipsniui pasitraukia, o jaunimas tolsta nuo lietuviško meno, suamerikonėja".

Iš to "pusės šimto kolektyvų Mildred minėjo Boooklyno (ji sakė, kad New Yorko) ir Chicago "liaudies teatrų" (!), kurie daugiausia vaidina Rojaus Mizaros veikalus, ir dar minėjo tuose pačiuose miestuose esamus "Aido" choras. Pažymėjo, kad brukliniško choro repertuare, "be įvairių tautų dainų, nemaža vietos užima lietuvių tarybinių kompozitorių kūriniai", o

tingas. Sp. Savaitė ar Mėnuo yra vienkartinis sujudimas spaudai pareklamuoti, pagerbti ir paplatinti. Sp. Diena nori spaudą vėl padaryti mūsų žmogaus kasdienine duona, nori grąžinti ir įskiepti gyvą [protį] kasdien turėti rankose laikraštį, žurnalą ir knygą, vėl laikyti garbės dalyku turėti sąvą ir nuolat papildomą knygų spintą.

Sp. Diena nepadarė Sp. Savaitės ar Mėnesio nei nereikalingais, nei nereikšmingais — šitų dviejų akcijų uždaviniai vienas kito nepavarduoja. Todėl ir vienkartinės spaudos akcijos klausimas Detroito suvažiavime bus svarstytas.

Mūsų spauda galėtų daug pagelbėti Bendruomenei Sp. Dienos idėją įgyvendinti, jeigu ji neužmirštų ją savo skiltyse bent trumpai, bet nuolat priminti, bent kiekvieno mėnesio pradžioje ir pačią Sp. Dienos savaitę.

Spaudos diena yra ir pasiliks kiekvieno mėnesio paskutinis šeštadienis.

Viktoras Mariūnas

Siūlo sustabdyti Vilniaus ir...

Chicago choras pasižymėjęs tuo, kad vaidinęs (rusišką) operetę "Zaporožietis už Dunojaus".

Vilniaus radiofonui toji "Amerikos lietuvių kultūrinė ambasadorė" nuvežė tris juosteles su įrašytais, kaip ji sakė, "Amerikos lietuvių chorų ir solistų koncertais". Vienoje juostelėje ištisai įrašytas pačios Mildred diriguojamo choro ir solistų koncertas Laisvės sukakčiai pagerbti prieš porą metų surengtas koncertas.

Vilniškiai kultūrininkai buvo tiesiog pritrenkti nuo to informacijos ir dar plačiau išsižiojo, kai išgirdo juostelių įrašus...

Tuo tarpu respublikinė biblioteka Kaune tik dabar gavo prof. E. Fraenklio etimologinio lietuvių kalbos žodyno septynis sąsiuvinus. Bibliotekininkas Stasys Papečys ta proga informavo visuomenę Lietuvoje, kad užsieniuose kalbininkai vis plačiau domisi lietuvių kalba. Iš to jo informavimo matyti, kad nuo Vakarų izoliuota dabartinė respublikinė biblioteka tik dabar tegavo progos išgirsti prof. E. Fraenklio vardą, ir kad bibliotekininkai lituanistai nežino, nei kada prof. Fraenkis pradėjo lietuvių kalba domėtis, nei kada jis mirė.

APGAUTI DAILININKAI

Lietuvoje skelbia, kad sovietinėje parodoje New Yorko buvę eksponuojami Lietuvos keramikos gaminiai. Esą, čia buvę parodyti Kau-nos dailės kombinato keramikos skyriaus gaminiai, sukurti šių dailininkų: Miknevičiaus, Genienės, Vincėvičienės ir Krivaičio. Buvę taip pat skulptorių Kamanavičienės, Steponavičiaus ir Sriogos kūrinių.

Iš tikrųjų tų dalykų New Yorko parodoje arba nebuvo parodyta, ar jai kurie ir buvo, tai nebuvo pažymėta nei

kieno, nei kur jie gaminti. Dailininkai gal tiki, kad jų darbai "parodyti pasauliui", bet tai tik jiems sudaryta iliuzija.

NIDOJ NEGAUNA ŽUVIES

Kai "pilgrimai" iš Amerikos buvo vežami Nidon dūsauti pagyrimų "liaudies valdžiai" už Neringos grožį, vasarotojų grupė iš Nidos net per Tiesą pakėlė triukšmą dėl štai kokios realybės:

"Vienintelė čia esanti užkandinė nuolat pateikia labai neįvairų ir skurdų patiekalų asortimentą: kopūstus, barščius, kotletus, retkarčiais guliašą ir kompotą. Iš ryto dar galima gauti kiaušinių, o vakarienei tik... konservai ir vynas. Be to, valgiai paruošiami neskaniai, dažnai paduodami ataušę, būna atvejų, kai užkandinėje iš viso nebūna antrųjų patiekalų... Nidoje, kurią iš vienos pusės skalauja Baltijos jūra, o iš kitos Kuršių marios, nė neragavome žuvies... Dažnai pardavinėjamas senas, per rūgęs alus, parduotuvių viščiškai neprekiaujama daržovėmis. Dažnai pritrūksta vaisvandenių".

STANISLOVAITIS NEAPSIZIURĖJO

J. Stanislovas iš Waterburio ir A. Margeris iš Chicago, abu gydytojai, nepaprastai susižavėjo Kauno klinikoje ligonine, ypač jos turimo ploto erdvumu ir pastatų didumu. Stanislovas išsižiūrėjo, kad tai ligoninė maždaug "kaip Amerikoje".

Tai buvo didelis neapdairumas iš Stanislovo pusės. Jis tuo patvirtino, kad tik geriausia Lietuvoje esanti ligoninė maždaug gali lygintis su Amerikos ligoninėmis. Antra, — jis gi taip pagyrė ne bolševikų, o nepriklausomos Lietuvos pastatytą ligoninę. (LNA)

KODĖL NEATEINA Į TALKĄ "DRAUGAS"?

Gyvenu Los Angeles ir esu praktikuojantis katalikas. Man, kaip lietuviui, labai svarbu, kad katalikiškas pareigas galėčiau atlikti savo tėvų kalba ir lietuviškoje bažnyčioje.

Neabejoju, kad jūs gerai žinote apie dabartinį Los Angeles lietuviškosios parapijos bažnyčios likimą. Ji, lietuvių pinigais pastatyta ir išlaikyta, greit lietuviams pasidarys visiškai svetima. Nežinia, ar pasieks kokių laimėjimų čia susiorganizuojant katalikų veiklai. Greičiausia nieko, nes ju, atrodo, neremia kitų vietovių lietuvių katalikų organizacijos, o ypatingai katalikiškoji spauda.

Dabar man kartais net graudu. Bedieviškais laikraščiais pravardžiuotieji ateina į talką Los Angeles lietuviams katalikams kovoti dėl savo lietuviškos bažnyčios. Kodėl gi į talką Los Angeles lietuviams katalikams negali ateiti "Draugas". Juk jis labai dažnai sakosi, kad jam taip pat labai rūpi tautiniai reikalai? Ar čia nėra jau toks tautinis ir religinis reikalas, kurį nereikia ginti ir Los Angeles lietuviams katalikams padėti?

Aš būsiu labai dėkingas, jei "Draugo" redakcija, paskaičiusi šį mano laišką, duos atsakymą ir pačiame "Drauge". O atsakyti turėtų. Manau, ne man vienam rūpi, kodėl tų reikalų negina. Juk šiandien tai atsitinka Los Angeles, ryt atsitiks Chicagoje, poryt Clevelande ar Bostone. Mums reikia labai susirūpinti ir už savo reikalus rimtai kovoti.

K. R-us,
Los Angeles

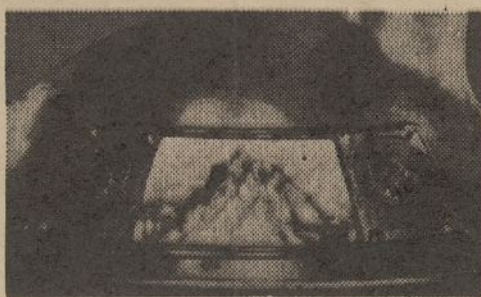
Dirvos skaitytojas T. Šlapiakas, iš Portsmouth, Va., rašo: "Buvau galvojęs daugiau neprenumeruoti Dirvos, tačiau galia skirtis su tokia puikiai laikraščiu.

Nebegalio suprasti, kodėl Dirva, kaip kiti svetimom kalbom leidžiami laikraščiai, negali išeiti dviem laidom, tai yra viena laida kartą savaitėje toliau gyvenantiems, kita keletą kartų savaitėje vietiniams skaitytojams".

Naujas Dirvos skaitytojas Bal. Brazdžionis, iš Chicago rašo: "Ačiū, kad supažindinot su Dirva. Gerai, kad žengiate pirmyn. Man labai įdomu pasiskaityti praeito karo istoriniai įvykiai ir apie pavojų atominiame kare. Kaip autorius J. Vismėnas padaro reportažą iš Vilniaus? Tai mįslė?

Dirva formos ir turinio atžvilgiu pralenkė kitus laikraščius. Tai ir linki sėkmės spaudos bare. Aš myliu kiekvieną lietuvišką žodį ir, kiek išgalio, remiu".

Šis alus yra ugnim verdamas!

... ir ugnies virimas duoda Stroh's puikų skonį su kuriuo joks kitas Amerikos alus negali lygintis!

Virimo eiga, kurią jūs matot vykstant katile, yra kaitinama atviros liepsnos iš katilo apačios. Šis didelis karštis duoda geriausią skonį iš geriausių mišinių... padaro Stroh's lengvesnį ir švelnesnį. Atsigaivinkite su skirtingu skoniu Amerikoje vieninteliu ugnim verdamu alumi šiandien! Jums patiks

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

Jis yra šviesesnis!

DABAR UŽ VIETINĖS KAINAS!

on AUTO INSURANCE

Telefono pašaukimas Jums gali sutaupyti daug dolerių apsidraudžiant Amerikos vienoj didelėj draudimo įstagoj. Pašaukus jokių įsipareigojimo.

PAULINA MOZURAITIS-BENNET Insurance Agent 18706 Benwood Ave. Cleveland 5, Ohio

SK 1-2183

NATIONWIDE MUTUAL INSURANCE COMPANY HOME OFFICE • COLUMBUS, OHIO

2

Prie žydrojo Dunojaus

Kaip praėjo komunistų jaunimo festivalis?

Liepos 30 pašvęsta "solidarumui su kolonialinių šalių jaunimu". Vyksta draugavimasis, bet greit paaški, kad tiems kolonialinių šalių atstovams rūpi tik jų tautiniai reikalai. Jiems festivalis tik platforma tai parodyti; komunistu maža kas žavisi. "Patikimieji" draugai vis dažniau išsmunka iš seminarų, klausosi gatvės diskusijų vakaričių tarpe, bailiai dairosi civilių sovietinių agentų; slapčiom užsuka į parodas, vaikšto į kinus. Komunistų kinuose - po 10 - 20 žmonių. Bet filmams apie Vengrijos sukilimą ar "Ninočkait" niekad negausi vietos, visad perpildyta...

Priziūrėtojai keičia taktiką: leidžiama lankytį miestą, bet grupėmis, po priežiūra; įsakoma, ką reikia fotografuoti. Dalyviai dairosi po krautus, "apsiperka". Bet ką pirksti, už dešimt dienų gaves tik 260 šilingų (\$ 10.). Kontrolė atlyža - nes sargai mato, kad ją pagriežtinus, gali viskas sprogti...

Gaila man gerų ir talentingų artistų... Maskvos radio orkestras, pirmaeilis virš 100 žmonių kolektyvas, koncertuoja daugiatūkstantinėje salėje. Židrovų - suskaičiuota: 210 (įskaitant sargus...)

Penktadienį, liepos 31, austrų komunistai susipranta. Prigabena dar daugiau žmonių iš provincijos (kelionė dykai). Į diskusines grupes, kuriose ginčijasi iki vidunakčio ir ilgiau, pasiunčiama mokytojų agitatorių; jiems padeda rytų vokiečiai: kaip tyčia parinkti chuliganiškos išvaizdos tipteliai. Vistiek, nors austrų studentai ir neturi mažiausio supratimo apie dialektines diskusijas, agitatoriai susipainioja pačių komunistų melų tinkle...

Liūdna žiūrėti. Festivalio dalyviai jau nebebando sveikinti vieniečių - kažkaip pasijaučia baisiai nepatogiai... Lyg patys jausdamiesi kuo nusikalte. Studentų baliuje ir jazzo koncertuose gauna bent kiek pasiausti. Bet ar tai Viena, tas romantiškas, gražus, mielas miestas? Taip, jis labai gražus, bet ir modernišką didmiestį, kurio susisiekimu stebisi visi - net maskviečiai.

Šeštadienį (rugpiūčio 1 d.) delegatai nuvyko į buv. nacių kacetą Mauthauseną - vainikų padėti. Jau jie randa padėtus - visokio teroro aukoms; piešiniai: svastika lygi kūjui su piautuvu... Prirašyta: Ungari, Tibet, Vorkuta, Sibirien...

Sekmadienį priešpiet mieste vėl pasirodymai. Tikrą pasigrožėjimą iššaukia virtuozinė Pekio

Mūsų korespondento Vienoje.

no operos šokėjų grupė. Prieš juos nublunka ir sovietiniai draugai. Matyti nusiminimas festivalio dalyvių veiduos. Jie uoliai naudojami proga apžiūrėti miestą, kad ir grupė.

Vakare "Urmzug" - didžiosios vaikštynės, kolektyvinė demonstracija. Suvaroma tūkstančiai žmonių. Bežygiuojant visi stengiasi rodyti entuziazmą, bet lieka be atgarsio. Austrų komunistų kadrai išdalinti po vieną - du kas metrą ar antrą, moją - atsako - bet daugumas žmonių tyli; mediniai veidais spokso, ar atlaidžiai šypso... Rusai, čekai, vengrai pereina į grasinančius šūkius - bet ir tai nepada. Rusai blyna: "Anti-festival kaput - das ist gut, das ist gut..." Kasgi "kaput"? Ar jie manė, kad kas nors ims su jais muštis?

Vienas anglas, festivalio dalyvis, prieš pačias filmų kameras išskleidžia plakatą "Remember Tibet" - austrų mušėikos su draugais jį tuoj parmuša ant žemės; tenka gabenti vyruką, festivalio dalyvį, į ligoninę. Jam į pagalbą ateina paprastos bobelės: rankinukai, lietsargais prilupa tuos pačius mušėikas... Aplink stovi komjaunimas ir dairosi į padanges; vėliniškai nepatogu... Prasilenkiant voroms, arabų ir izraelių delegatai vieni kitiems spiaudo į veidus: taika ir draugystė. Linksmi tik negriukai: kas plikas, kas su kaftanu, kas ilgais baltais marškiniais...

Po to didvyrių aikštėje (Heldenplatz) vyksta kokių 20,000 žmonių mitingas. Dainuoja Paul Robeson. Bet išsivaikščioja delegacijos; komjaunuliai smunka tamson.

Nesugaudys, kalbasi su vietos žmonėmis, dalinasi ženkliais, ima knygas, teiraujasi apie Vakarų... Programa mažai kam įdomi - nes ir enkavedistai negali klausytis, turi daboti savo avelės...

Dar ilgai, iki vidunakčio, šnekama - ar pagal liniją, to jau nežinau. Žinau tik, su kuo kalbamasi. Pasakė vienas sovietų šoferis: "Lengviau buvo patekti į Aukščiausiąją Sovietų deputatą, negu į Vieną". Jei šie visi "ištikimi" - kam ta apsauga, kam ta priežiūra, kam ta baimė? Ir pasitvirtina sena teisybė: komunistų šalyje komunistų ir su žiburiu nesurasi. Yra tik profesionalų, kurių ištikimybė matuojama pagal uždarbį. Gink Dieve, kad jiems kas parodys, kur

daugiau uždirbti. Išdums, pabėgs. Bet laimei neišleista nei vieno be šeimos "užstato"... Das ist gut! Ist das gut?"

Pirmadienis, (rugpiūčio 3 d.) JAV delegacijos dalis išstojo iš festivalio. "Vienos Naujienos", paskelbusios premiją už geriausią išpūdžių pluoštą, gavo tūkstančius anos pusės dalyvių laiškų.

Vakare sovietų atsisveikinimo koncertas. Nors čia pasistengta sukviesti daug žmonių: keli tūkstančiai austrų komunistų ir kitų smalsuolių pripildė miesto sporto halės rūmus. Sovietai gerai pasiruošę spektakliui. Galų gale, yra iš ko rinktis ir nesigailėta nė laiko, nė pinigų. Šoka kazoką, gruzinai kardais daužosi, azijatai egzotiką rodo. O rusai? Taigi rusai... Kuo jie garsėjo pasaulyje - tai visa, deja, ne rusiška... Kai patys išeina su marškiniais, nuleistais perkelnais, tikrai išpūdi nekoks, nors ir jie virtuozai. Na, bet viskas jų saskaiton.

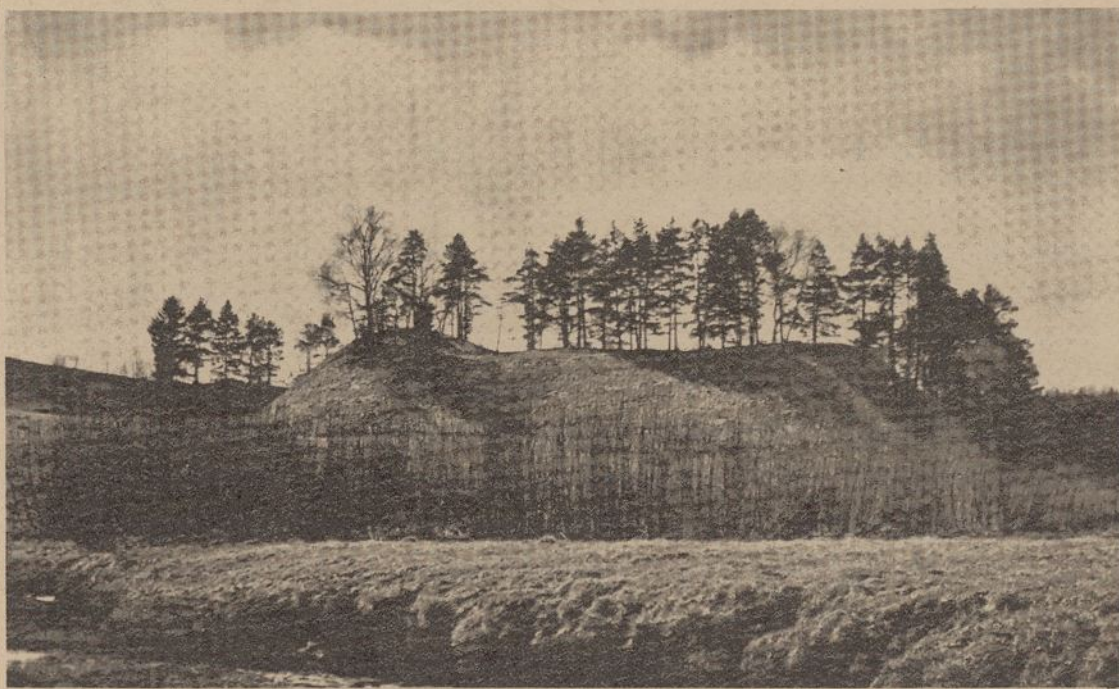
Antrojo dalyje išeina Leningrado baletas, solo šokėjai. Gera Čaikovskio muzika - bet dvasia į perdėm prancūziška, perdėm vakarietiška. Atsigauni po visų kazokiškų riksmų, juk tai tik silpnas kiniečių virtuozizmo atspindys!

Ir tarpe tų numerių: mūsų liaudies instrumentistų sekstetas su solistu Noreika! Gerai jie įdėti - tarpe vakarietiškos "rusų" programos. Čia jiems ir vieta, ne anam kermošiuje...

Švelniu gražiu balsu Noreika išdainuoja tris posmus "Bernužėli nesvolio!". Gerai parašytas akompaniamentas, gerai išpildyta. Bravo! Besiklausydami Noreikos dainavimo, žvelgiu į savo kaimynus: jie nustebę: "Wer ist das? Ach... Litauer... Tarsi slėgė tylą... "Das ist etwas ganz anderes..." Taip tikrai "ganz anderes"; publika, nebūtų vieniečiai, civilizuotos muzikos mėgėjai, tarsi perjungia kitą bėgį: čia reikia taisyti meno, ne cirko mastą!

Plojimai ne toki audringi (tik cirke reikiama) - bet nuodirdūs ir gal - juk dauguma publikos komunistai - kiek "verlegen" (nepatogu...) "O tai myliu, tai myliu - myliu visus kartu..." dainuoja Noreika. Gerai darai broli: Friede und Freundschaft - "Jei tik vienus pamylėčiau, kiti pasikartų..." Mintimis jam tariau: "Brolyti, tavo vietoj nesijaudinau... Tegu pasikaria; virvė mielai paskolinsim". Na, bet čia yra daugiau kiniečių kalbą žinančių, negu lietuvių. O mes jau "savąjį pažinsim".

Paskutinę festivalio dieną an-

Bubių piliakalnis, Padubysio valsč. Šiaulių apskr.

gelai sargai vėl panikoje. Vėl patempia vadeles: kam nebereikia - tas skubiai gabenamas lauk iš Vienos. Mat, paskutinė diena. Ko gero, dabar kas bėgs... Kam ta panika? Kogi žmonėms bėgti? Kad namie šeimos narius griebtų?

Paskutiniam literatūros seminarui kažkas užsimena apie Pasovietų "Dr. Živago". Kaip įgeltas sovietų atstovas Dalmatovskis ima aiškinti: tai taip blogai parašyta knyga, kad per visą Sovietų Sąjungą jos niekas skaityti nenorėjo. Štai, girdi, kodėl neapsimokėjo jos išleisti... Nusikambėjęs juokas - vienas iš nuoširdžiausių; vienas kitas patikrina ar kišenėje tebėra ta mažo formato knygtė. Taipogi tikrų aplodismentų susilaukia vienas lenkų studentas, pasakojęs apie jo šalyje tebeveikiančią universitetų autonomiją ir tvirtą akademikų nusistatymą ją išlaikyti.

Vakare įvyksta didžiulis koncertas - uždarymas prieš miesto rotušę. Susirenka apie 30,000 žmonių, pilna aikštė. Arčiau tribūnos rezervuota vietų delegacijoms; visur ištatyta garsiakalbių, keliasdešimt sovietinės ir satelitinės televizijos projektorių (tik, Dievulėliau, kokie primityvūs agregatai - sunkvežimį motorai ir kiti įrenginiai). Bet tai nieko - tik stebėtina, kodėl, palyginti, taip mažai komunistinių delegatų atvyko. (Pasirodo nebereikalinguosius jau spėjo išgabenti...) Tiesa, atvykusieji baisiai entuziastingi; ir žino, kaip organizuoti tai išreikšti, kad būtų kas filmuoti ir mikrofonais perduoti...

Programa eina numeris po numerio. Vėl didžiausią pasisekimą turi kiniečių opera; po to korėjiečiai. Silpniau jau su visokiais negriukais - jie jau dešimt dienų trypia tuos pačius šokus.

Už tai jie tikri mėgėjai. Rusai diskretiški; jie išeina tik su baletu - tas, elegantiškas, aristokratiškas, patinka vieniečiams. Taipogi patinka ir sudainuojamas valsas - išskyrus, žinoma, "religinga" tekstą... Bet kas jau supranta dainuojamą tekstą?

Po to pats uždarymas: nuobodžios kalbos, kurių jau niekas nesiklauso. Jau ima žmonės išsivaikščioti. Galų gale intonuoją sovietų festivalinę dainą; tai puikus chorai, pagaunančia ryžtinga melodija (teksto galima ir nebūti). Ta proga azijatai paleidžia keletą taikos balandžių, kurie iš baimės, deja, pasielgė nevisai pagal programą.

Nemažu entuziazmu skirstomasi; žygiuojama lėtai; dar pradžioje kiti šokinėja, bučiuojasi, rankas spaudžia. Bet nuotalka vis liūdnyn... Gaila, kažkaip verkimas ima. Taip, tai daugiau, negu normalus kiekvieno atsisveikinimo liūdesys. Lėtai grįžta prie savo autobusų sovietiniai draugai...

Susimąstę veidai; kažkas užtraukia gaudžią kareivišką dainą. Geriau čia būtų tikus liaudies daina. Bet ši liaudis, iš visų pakampių suvežta, tokių neturi. Praūžęs karas dar, dar jai suteikė šokių tokių bendrumo jausmą. O "viera"? Geriau nekalbėkim... Ji tik fanatizmui kelti, bet ne žmogaus jausmams reikšti ar paguodai tiesti...

Tik, "linksmai", kaip maži vaikai, siaučia negriukai, kraipo užpakalius, muša būbnus, rankom susitvėrę kaip girdandos pinasi tarp žmonių ir puola bučiuotis suprakaituotais veidais. Žodžiu, jiems kermošiaus dar neužtenka. Girdžiu kaip vienas sovietinių draugų, gana piktai numetęs papirosą ir nusisplovęs suniurna: "Chvatit, čort vazmi!" (užteks, po velnių!)

BOSTON

ALT S-gos Bostono skyriaus valdyba primena visiems Tautinės S-gos namo steigėjams, rėmėjams ir nariams, kad rugpiūčio 29 d., 6 v. v., yra kviečiamas susirinkimas. Visi kviestieji laukiami.

*

Dail. A. Rūkstelės kūrybių parodą Bostone, Tautinės S-gos namuose, rugsėjo 12 d., 6 v. v., atidarys prel. P. Juras, vienas parodos garbės globėjų. Paroda truks visą savaitę ir bus atidaryta kasdien 4-9 v. v., o rugsėjo 19 d., 7 v. v., įvyks Vilniečių S-gos susirinkimas ir arbatėlė dail. A. Rūkstelei pagerbti.

*

Žinomas Bostone prekybininkas Jcnas Adomonis rugsėjo 4 d. išskrenda Europon ir automobilių prekybos reikalais aplankys Angliją, Prancūziją, Vokietiją, Šveicariją ir Italiją. Jo automobilių prekyba apima visų europinių automobilių sritis, čia pirkėjas turi didelį pasirinkimą. Iš kelionės numato grįžti apie rugsėjo 22 d.

Greetings and Best Wishes

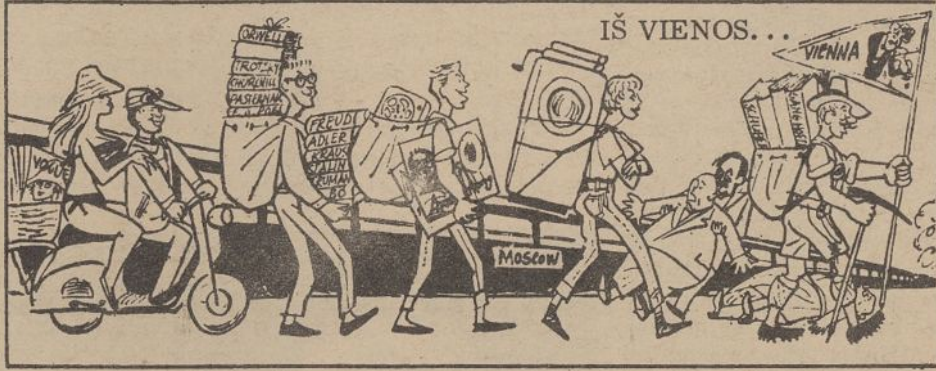
M. O. MATTLIN

SPINET PIANOS OF DISTINCTION

Easy Terms can be Arranged

2027 EUCLID AVENUE

PR 1-7633

HELMUT LEUTELT

(3)

PETRELĖ

IŠTRAUKA IŠ "ŽMONĖS ŽMONIŲ RANKOSE"

Jis buvo ne kalinys, bet vyr. leitenantas ir komunistų partijos narys, tačiau visai kitoks, negu kiti stovyklos tarnautojai. Jis sakėsi lankęs Leningrado universitetą. Prie progos jis ramiai atsisėdavo šalia kelių kalinių, paklausdavo juos apie ką nors ar išklausydavo jų nusiskundimų. Jo pasikalbėjimai pagal stovyklos tarnybos nuostatus turėjo būti vertinami, kaip "santykiai su kaliniais", t. y. draudžiami. Jei vyr. leitenantas vis dėlto rizikuodavo su mumis kalbėtis, reiškia jo padėtis partijoje turėjo būti ypač tvirta, arba jam buvo pavesta išvalgyti kalinių nuotaikas ar ką kita.

Ateidavo jis ir pas mane, net dažniau, negu pas savo tautiečius. Aš, kaip svetimšalis, naudojau kito pasaulio samprotavimus ir atvirai juos išreikšdavau. Kas iš sovietinių žmonių būtų tai išdrįšęs? Kartą aš jį stačiai paklausiau, kas jis yra, ir jis retu atvirumu jį atsakė:

— Aš esu NKVD narys. Esu disciplinuotas ir laikausi duotų man nurodymų. Todėl aš žiūriu į jus, kalinius, taip, kaip dokumentuose nurodyta: kaip į išdavikus, šnipus ar panašiai. Tai mano pareiga. Svarstyti jūsų reikalus ne mano dalykas. Gal jūs pasijusite įžeistas, kad aš jums

tai sakau. Bet supraskite mane: aš turiu savo aiškią pareigų sritį, ir man įsakyta nesikišti į dalykus, kuriems aš nesu specialiai išmokslintas bei paruoštas. Kodėl aš turėčiau kritikuoti mūsų teisingumą? Aš matau jo efektą, ir jis yra geras: visi kaliniai tarnauja galingesnės ir gražesnės Sovietų Rusijos atstatymui.

Pastebiu: jis paminėjo Sovietų Rusiją, bet ne Sovietų Sąjungą, ir pasakė tai su pastebimu susižavėjimu. Tiek buvome iki šiol susipažinę. Gal jis galėtų padėti Petrelės atsitikime?

Pasitaikė viena gera proga papasakoti jam visą reikalą.

— Gerai, — atsakė jis, — jei aš nepamiršiu, galėsiu pakalbėti su personalo skyriumi.

Tuoju po pasikalbėjimo papasakojau Juozui jo pasėkas. Taip pat ir Juozas nesnaudė. Jis pasikalbėjo su šaltkalvių brigadininku, vienu Rusijos vokiečiu. Dirbtuvės turėjo būti nuolat šluojamos ir valomos. Šiai vietai šaltkalvių brigadininkas kaip tik ieškojo pakaitalo. Iki šiol ten dirbusi šlavėja visai nesirūpino savo pareigomis; kas kelintą dieną atsitikdavo, kad jinai 6-8 šaltkalvius "numirkdodavo" nuo darbo ir su kiekvienu dingdavo artimoje pašiūrėje. Dėl sugaišto laiko brigados darbingumo procentas pasidarė toks blogas, kad jį tai atkreipė dėmesį techniškas vadovas. Brigados nariai, kurie su "mirkčiojimu" neturėjo nieko bendro, skųsdavosi brigadininkui; jie nenorėjo dėl kitų kaltės gauti mažiau maisto.

Juozas ir aš buvome patenkinti pasiekta pažanga. Tuo tarpu nelaimingoji Petrelė sėdėjo bunkery, kentė ir

šalo. Kaip mielai būtume pranešę jai tas geras naujienas.

Man atrodė, kad mudu esame pasiekę gana daug, bet dar ne viską.

— Juozai, reikalas dar nėra tvarkoje. Mudu turime pasirūpinti, kad po izoliatoriaus Petrelė mažiausia 2-3 dienom būtų palikta ramybėje ir iš viso nebegrįžtų pas savo buvusį brigadininką. Kaip tu manai, gal Aleksandras mums padės?

Saša Klamm tuomet tebebuvo dar gyvas. (Jo liūdną likimą autorius atpasakoja atskirame skyriuje. Saša Klamm, Kaukazo vokiečių, dirbo stovykloje elektrotechnikų ir baigė atlikti savo baismę. Ruošdamasis į laisvę, jis mėgino paspekuliuoti elektrotechnikos įrankiais; jo vienas draugas, rusas, slapta NKVD bendradarbis (seksotas) jį įskundė; už sovietinio ūkio sabotazą jis buvo nubaustas dar 7 metais kalėjimo ir perkeltas į kitą stovyklą; iš ten jis mėgino bėgti, bet po trijų dienų sargybinių su šunim buvo pavytas, suimamas priešinosi ir 7 šūviais nušautas).

Saša Klamm mūsų neapvydė.

— Žiūrėkite, aš turiu pagaminti gydytojui pincetę. Aš nueisiu pas jį ir paprašysiu atleisti mergaitę nuo darbo. Su juo galima susikalbėti.

Tikrai jam pasisekė savo patarnavimą sujungti su pagalba Petrelei. Patenkintas grįžo atgal. Kitą dieną mes pasitikome Petrele, nušluostėme jos ašaras ir papasakojome apie nusisekusius manevrus bei pasikalbėjimus, kurie privedė prie pasikeitimo ir išgelbėjo ją iš brigadininko.

(Bus daugiau)

Akimirksnių kronikos

Bronys Raila

Šviesios, mirgančios naktys...

Las Vegas gražus, kaip nuodemė... pralenkia Europos lošimo centrus keliasdešimt kartų.- Čia naktys šviesesnės, negu dienos...

LAS VEGAS, Nevada.

Tikriausiai bent pusė Kalifornijos lietuvių jau gerai žino šią vietą ir ne kartą čia lankėsi. Vieni, - deja, tokių labai nedaug, - ją giria ir mėgsta, kaip aukso kasyklas. Kiti sako, kad tai linksmiausia, įdomiausia, sveikiausia ir ne brangiausia atostogų praleidimo vieta civilizuotoje dykumoje. Dar kiti keikia ir spiaudosi, pergryvenę čia žiaurias kishenių ištuštinimo dramas. Bet beveik visi mėgsta Las Vegas.

Tą vietą jau žino ir kiti šimtai Amerikos lietuvių, užsukdami čia pakeliui į Kaliforniją ir Meksiką, ar grįždami atgal. Tik trumpai apsistoję, gal nespėja pažinti ir įsijausti į Las Vegas dvasią.

Mėgstu tą vietą ir aš, ir jau ne sykį čia esu lankęsis, ir patį pirmą kartą buvau iš traukinio sustojęs jau tada, kai kadaise kėliausi iš New Yorko į tolimuosius laukinius vakarus. Kažkodėl man patiko to miestelio vardas.

Tuomet, daugiau kaip prieš dešimtmetį, tai buvo apsušęs ir saulės nukęptas laukinių vakarų dykumos miestelis, kur, kaip ir visur Nevadoje, buvo galima paloti. Gyventojų turėjo kažką apie 20,000 ar mažiau. Prieš penkerius metus čia maišėsi jau apie 35,000 vietinių ir turistų, - pasilošimų ar divorsų reikalais. Šiomet gi Las Vegas skaito jau 65,000, nors man ir neaišku, kaip jie tai gali suskaičiuoti, nes gyventojai čia juda iš visų pusių ir į visas puses.

Kas juos traukia, kodėl miestelis taip auga? Spėju, tik dėl to, kad, konservatyviškai sakant, Las Vegas yra - nuodemųjų miestat, žmogaus prigimties silpnųjų ir godumo miestat.

Ir todėl - "gražus, kaip nuodemė". Tai ne mano issireikškimas, tai tik viename vokiečių magazine neseniai skaitytą romanėlio antraštė. Bet man rodos, kad ji labiausiai tinka Las Vegas patrauklumui išleisti atspėti.

P pinigų geismas, lošimo jaudinimai, azarto ir rizikos atmosfera, operetinis naktinio gyvenimo tvaikas, vulgarūs, bet jūslūs ir skubūs romansai, vargšo ir milijonieriaus tariamoji lygybė prie lošimų stalo, perteklius pramogų ir žaižaruojančių spektaklių traukia čia tūkstančius amerikiečių iš įvairių vietų ir kiauurai per visus metus. Dostojevskis, kaikuriais savo gyvenimo tarpais buvęs pats beveik profesionalas lošėjas, tą dvasią yra gerai išreiškęs. Mūsų rašytojas, ne lošėjas, o labai padorus ir puritoniskas vaistininkas A. Vienuolis yra mėginęs šią atmosferą nors paviršutiniškai apčiupti savo romane "Ministeris", kai jis buvo nuslūptęs vieną savo veikėją kiek paloti į Monte Carlo kazino.

Kiekvienas, kas ilgiau pagyvena Las Vegas, pradeda geriau suprasti Mefistofelio dainą "Fausto" operoje: -

Vien tik auksas valdo mus!
Jis pasaulį viešpatauja,
Visi žmonės jam vergauja...
Jis mūs valdo troškimus!

Man buvo kiek pažįstami europiniai šios rūšies aukso viešpatystės įrengimai prancūzų Monte Carlo ir Deauville kazinoose. Bet palyginus su Las Vegas pramone, ten būta tik vaikų žaidimų. Nevados dykumose lošimų pramonės mastas pralenkia anuos bent dvidešimt, o gal ir keliasdešimt kartų. Kiekvienas atskiras stambesnis Las Vegas pinigų iškilnojimo fabrikas su savo įmantriausiais įrengimais, lošimo stalais ir mašinomis, viešbučiais, maudymosi baseiniais, restoranais, orkestrais ir teatrais prilygsta anuos europinius kazino.

Bet tokių fabričių šiame mieste yra ne vienas, o keliolika.

Keletas senamiestyje, o kiti išsidėstę pasakiškomis dykumų oazėmis poros mylių tarpe prie didžiojo vieškelio, vedancio į pietinę Kaliforniją. Ir vis su skambiais, egzotiškais, vyliojančiais vardais: Desert Inn, Dunes, El Rancho Vegas, Flamingo, New Frontier, Riviera, Sahara, Sands, Silver Slipper, Stardust, Thunderbird, Tropicana... Pora jau subankrutavę, bet jų vietoje keli nauji skubiai statomi ir netrukus bus atidaryti.

Štai kas šaukia minias į Las Vegas - lošti, laimėti - pralaimėti, pagyventi naktų sapnais, mylėti... Vien per pirmuosius šešius šių metų mėnesius vedybinių leidimų čia buvo atvykusiems išduota 13,607. Kiek tų vedybų vėliau baigiasi ištukomis (divorsais), nėra tiksliai apskaičiuota. Bet kitas panašus Nevados miestas, Reno, bandė tiksliai apskaičiuoti ištukų nuosimti ir rado, kad "tik" trečdalis. Atsižvelgiant į visas tokių skubių ir karštakošiškų romansų aplinkybes, nuosimtis gal neperaukštas.

Nors visi kazino atdari ir kruopščiai dirba per apskrita parą, Las Vegas visdėlo yra nakties gyvenimo miestas. Dieną praskubančiam keleivui jis gali atrodyti gerokai blankus, saulės iškepintas, vasaros karščių prisvilintas dykumų miestukas. Bet jei, neapkęsdamas sausros ir pastovios 100 laipsnių temperatūros, jis lįs į vėsių kazino vidų, pamatys, kad prie visų lošimo mašinų ir stalų eina gyvas darbas, o viešbučių ir motelių kiemuose žiedais liepsnoja gėlių lysvės, svajingai sapnuoja palmės, maudymosi baseinuose krykštauja gausybė vaikų, jaunuolių, rimtų pirklių, senmergių ir našlių, nežinančių, kaip kitaip išleisti pinigus.

Šioje publikoje nepaprastai didelis nuosimtis tokių, kuriuos mes iš seno esame įpratę pažinti iš jų gestų, kalbėjimo manieros, tamsių plaukų ir dažniausia kumpų nosių. Jie žino, kur rasti geriausias vasaravimo vietas, skaniausią maistą, sveikiausią aplinką, įsigyti biznio įmones ir praktikuoti verslus, nešančius tikriausią pelną, panaudojant tegu ir visai negirtinas žmogiškąsias silpnības. Dienomis jų pilna baseinuose, po piečiais ir vakarais restoranuose, kur geriausias maistas ir muzika, ar teatruose, kur vyksta šauniausie spektakliai, bet jau žymiai rečiau juos matysi prie lošimo stalų ar traukiant "slot" mašinų rankenas. Čia - dirba ir plūša, rankoves pasiraitytoje, kitos rasės atstovai, kiti amerikiečiai, tie seni azartininkai ir lošėjai, daugiausia vidurinioji klasė, smulkesni vertelgos, eiliniai darbininkai, kurie sunėša savo dolerėlius kazino savininkams ir Las Vegas gerovei...

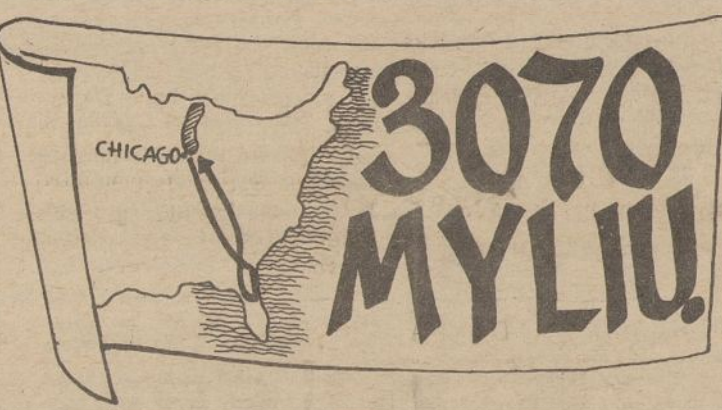
Bet naktys čia šviesesnės, negu dienos. Vos spėja saulė nusiristi už Nevados kalną, sužiba tūkstančių tūkstančiai naujų saulių, iluminacijų, prožektorių, žvaigždžių ir žvaigždelių. Kone kiekvienas medis ir gėlė aplink kazino rūmus turi savo atskirus spalvingus apšvietimus. Visa lyg būtų taip, kaip ir kituose dideliuose miestuose, bet Las Vegas dykuminėje aplinkoje tai sužiba kažkaip kitaip, ryškiau, gal net poetiškiau. Ir tuos naujitelius, pačio moderniausio stiliaus pastatus paverčia "užburtomis" pilimis iš tūkstančio ir vienos nakties pasakų. Ir gal svarbiausia - gambiai paslepia tų visų statybų pigią medžiagą, skubotą ir paviršutinišką darbo atlikimą, tarsi sceninės dekoracijos ar artistų drabužius. Iš tikrųjų, nieko čia nėra momentalaus ir brangaus. Viskas skubiai sulipdyta ir šaukiančiai išdažyta taip, kad apsimokėtų per dešimtį metų. Niekto nestatoma amžiams, nes niekas negali žinoti ateities.

Jei, pavyzdžiui, kaimyninė Kalifornija nubalsuotų pasaveisti tokių pat lošimų laisvę, be jokios abejonės ir labai greit Las Vegas virstų šmėklų miesteliu.

Su nakties šviesomis prasižeda "tikrasis gyvenimas".

Dar daugiau paspartėja lošimai, bet jie vieni nepatenkintų minios, kuri šiais laikais reikalauja ne tik žaidimų, bet ir reginių. Tad didieji kazino prie vieškelio turi po du ar net po kelis orkestrus su dainininkais, šokėjais, juokdariais ir visokiausių menų išdaigininkais. Jie kečia tokių triukšmą, kad jei čia būtų ne elektrinis apšvietimas, o senoviškos žibalinės lempos, tai visos užgestų.

Ir visi turi specialistus, kas mėnuo ar rečiau pasikeičiančius poros valandų grupinius spektaklius, atliekamus atskirose salėse, su filmų, televizijos, kabareto, mažosios ar didžiosios scenos žvaigždėmis. Kasnakt du ar net trys seansai, ir visada užpildyti. Ir tai ne vis gana aukštos klasės spektakliai, daugiausia kabaretiniu stiliumi, bet puošniai paruošti, gerai atliekami, įvairūs ir įdomūs, beveik verti savo nemažos kainos (įėjimo bilietai nėra, bet reikia pravalgyti arba pragerti tam tikrą nustatytą sumą).

4

**Išpūdziai ir nuotraukos
VLADO VJEIKIO**

Floridos saulės spindulių paveiktas, vos nepamiršau pasakoti beveik apie patį įdomiausią reginį, matytą pakelyje į Daytona Beach. Dažnas iš mūsų namie išmokiname savo šunelį tarnauti ar laikraštį panesti. Bet kaip išmokomos žuvis?

Tokias mokytas žuvis teko pamatyti Marine Studios akvariume. Kad delfinas,

palieptas, plaukia į vieną ar į kitą pusę, kad jis išsoka aukštyn, dar galima suprasti. Bet kaip išmokyti, kad jis išliptų iš vandens ir nusilenktų aplodismentams?

Arba, kokia kalba įsakyti, kad jis gaisrą gesintų arba pataikytų sviedinį įmesti į krepšį? Ir meta nebgliau už mūsų krepšininkus, keliavusius po Pietų Ameriką. Silver Springs miestelis

Kai du "dypukai" susitinka... Vladas Vijeikis (kairėje) su šimtaprocentiniu amerikiečiu, Cherokee indėnų genties palikuoniu.

"C'est l'amour!..." Paryžiaus Lido šokėjų grupė linksmina Las Vegas lošėjus.

tams. Manoma, kad trupė kasnakt pripildys teatrą dviems metams.

Spektaklis pavadintas prancūziškai ir, aišku, paryžiškai - "Ça, c'est l'amour"... Kaip gi kitaip, jei Paryžius - tai ir meilė. Ir ši paryžiška meilė (nepasakyčiau net, kad paties auksčiausio lygio), o tik šiaip sau vidutinė, kasdieninė) kasnakt čia sutraukia pusantro tūkstančio žiūrovų. Geros dekoracijos, ypač tikro vandens krioklio scenos, puošnūs kostiumai, pusėtinai geri šokėjai ir šokėjos, vidutiniai dainininkai (jutarpe viena amerikietė iš Los Angeles, Paryžiuje įsisukusi į Lido trupę), labai geri komikai ir akrobatai - ir nuogybės, kurios dabar vis daugiau įsigali lasveginėse progra-

niekuo nesiskirtų nuo kitų, jeigu apdairus amerikietis nebūtų žvilgterėjęs į ežerėlį, susidarantį iš požeminių šaltinių. Galvoti apie tai, kaip iš to paprasto ežerėlio padaryti gerą biznį jau nereikėjo, nes kiekvieno padoraus amerikiečio galvos mechanizmas nuolat sukasi apie biznio reikalus. Taigi, šiame skaidraus vandens ežerėlyje plaukioja valtys su stikliniais dugnais. Užimoki porą dolerių ir gali matyti žuvels, plaukiojančias tarp žolių ir uolų. O smalsuolių, norinčių žvilgterėti į privatų žuvelių gyvenimą, pilna. Eilėmis stovi prie biliety kasos.

Pasiekiamo savo atostogų kelionės vidurį. Kad ir nenorint, tenka automobilį atstukti į kitą pusę. Kad kelionė atgal būtų bent kiek įdomesnė, traukiame kitais keliais. Sekantis įdomus pakelės punktas - Great Smokie Mountains. Čia, dingių, rūkuose paskendusiu kalnų papėdėse, gyvena Cherokee indėnų genties palikuonys, kurie 1838 metais pasisilpė kalnuose, kai generolo Scott kareiviai visą giminę varė į Oklahoma rezervatą. Iš trylikos tūkstančių indėnų pakelyje mirė keturi tūkstančiai.

Graudu, pagalvojus apie šią žiaurią kelionę istorijoje žinomą ašarų kelionės vardu. Dabar šie anų laikų dypukai pardavinėja savo darbo suvenyrus turistams ir gyvena mažai kuo pakitusiu gyvenimu. Ir kai aš su vienu iš jų atsistoju prieš foto aparatą, tai man dingtelia, kad mūsų likimai gana panašūs. Jis slapstėsi nuo užkariautojų ir nenorėjo eiti į Oklahomą, aš taip pat...

Great Smoky Mountains prieš pusantro šimtmečio prigludė kitus dypukus - škotus, vokiečius, anglus. Atkeliavę čia jie pasislėpė plačiuose kalnuose nuo viso pasaulio ir ramiai sau iki šių dienų gyveno. Tik greitai žengianti civilizacija baigia sugriauti jų ramų, primityvų gyvenimą.

(Pabaiga kitam numeryje)

mose, visų tikybų vyskupų teisei tam pasipiktinimui. Nuogybės dar nelabai baisios, ne šimtaprocentinės, gal tik 50 ar kartais 95 procentais mažiau šilko, negu šiaip jau merginai įprasta. Bet nieko nepadarysi, šis "paryžiškas menas" patinka ir ponijai, ir liaudžiai. El Rancho dabar eina kitas paryžiškas spektaklis "Nuogoji Ieva"; o Tropicana netrukus išsikviečia Folies Bergère trupę.

Jei kas nuvykęs neapsistoja Stardust viešbučiuose, tai per trumpesnį vasarą visiškai neįmanoma patekti į prancūziškos meilės spektaklius, - visuomet visos vietos iš anksto užsakytos ar savo klientams rezervuotos. Prašalaučiant patekti reikėtų laimėti ar kyšio, kitaip niekas neišveina. Ir man padėjo gerą vietą gauti tik "Dirva", kai valdžiai pasisakiau esąs jos bendradarbis, parodyčiau vieną numerį ir neraudamas išgyriau, kad tai beveik dienraštis, puikiai iliustruotas, skiriamas daug dėmesio tos rūšies menams ir plačiai skaitomas ne tik Clevelande, bet ir per visą Ameriką.

Los Angeles lietuviškos organizacijos į savo geriausių spektaklių manęs, kaip korespondento, dažniausia neišleisdžia, bet Las Vegas Stardust padarė išimtį...

Čia buvojant, nesykį kilometrų, kad, susiradę tinkamus agentus, lasveginė visuomenė galbūt jau galėtų pasirodyti ir kairie geriausi mūsų dainininkai ar muzikai instrumentalistai. Žinoma, tektų prisitaikinti prie

vėliausio stiliaus ir kabaretinės nuotaikos, - savybių kurios lietuviams menininkams dar labai svetimos ir nevirškinamos.

Iš tikrųjų, Stasį Barą ar P. Bičienę šurpas nukrėstų, jei jiems pasakytų, kad Lido trupė dalyvaujantis, Scalos operoje dainavęs italų tenoras Donati, čia visai puikiai sudainuoja Martos operos ariją... atsigules nugara ant pianino, o ant savo aukštyn iškeltų kojų laikydamas partnerį, komiką žonglierių Spardellą. Šiurpu! Bet jei susipažintumėt su atlyginimais, kokius gauna Las Vegas dainininkai ir muzikai, šurpas jums pranyktų. Lasvegiškos kainos - labai riebios ir gundančios.

Man nebėliko vietos jums pasakoti vieną detektyvinę istoriją, - kaip mums savo akimis per kelias dienas pavyko išaiškinti kaikurias kazino vartojamas priemones lošikams priverlioti, idant jie su geresniu ūpu loštų ir praloštų. Šis menas visų kitų menų viršūnėje, labai subtilus, nepastebimas, o pamatomas ir suvokiamas, tik ilgiau pasnūpinėjus.

Bet geriau nutylėsiu, nes Las Vegas turistui tai labai blogas įprotis. Kai pamatai visą tą kishenių melžimo mašineriją, režisūrą ir "artistus", kurie gundo tave apgauliantiems laimėjimams, - staiga visai praeina noras lošti.

Ir jeigu tu čia nebėloši, ir jei negali taip išmintingai leisti laiką, kaip anie kumpanosiai, tai, tarp mūsų kalbant, matai, kad esi daugiau neberekalingas ir gali važiuoti namo.

Kas ir buvo padaryta...

RUŽAVIEJI AMERIKOS LIETUVIAI, NUSILENKĘ MASKVAI, GRĮŽTA NAMO...

Turėjo parašyti raštą, kad jų niekas nepersekiojo

Ružavijų Amerikos lietuvių pirmosios grupės viešnagė okupuotoje Lietuvoje baigėsi. Ryškiau parausvėję, rugpiučio 17 d. atliko "spaviednę" prieš kompartijos vadeivus. Gerokai buvo išprausti, pamokyti ir "apšviesti". Dalinis "griekų" atleidimas suteiktas su sąlyga, kad grįžę Amerikon, atliks uždėtą "pakūtą" - mulkins savuosius, darbuosis Kremliaus naudai ir gerovėi.

Apskritai, rugpiučio 17-19 dienas galima pavadinti verksmų dienomis, i Vilnių sugužėjo ružavijų giminės, artimieji, pažįstami. Jie tikėjosi, - gal čia galės su išvykstančiais ir nuosirdžiai pasikalbėti. Ružavieji lyg ir susigraudino, pamatę brolių ašaras ir gėlą. Atvykusiems giminėms ėmė dalinti atsivežtus kostiumus, sukneles, batus, krepšelius ir kitokius niekučius.

Kelionės po Lietuvą metu pasakytos jų kalbos, girdi, - Lietuvoje viskas gerai, nieko netrūksta... Iliko mūlo burbulais. Verkė išvykstant "ponai amerikona", ašaras šluostė okupacijoje pasiliekę broliai. Atsisveikinant buvo ir priminimų: "Grįžę Amerikon, tiesos jūs neslėpkite! Kalbėkit, pasakokite visiems ir visada apie mūsų kančias, vargus..."

Ružaviesiems vadeivoms nepatiko nusiskundimai. Rojas Mizara, Jonas Jakubka, Stenslerienė, Krasnickas skubėjo atsilaikyti nuo "buržuazinių nacionalistų". Jie skubiai išvyko į vadinamą kultūros ministeriją. Čia susitiko su muzikais Dvarioniu, Vainiūnu, Račiūnu, Klova. Dalyvavo "ministeris" Banaitis ir pavaduotoja Meškauskienė. Susitikime buvo prastarta, girdi, jei santykiai su Amerika gerės, iš Lietuvos Amerikon bus pasiųstas dainų ansamblis, solistai, šokėjai.

Kol viso to bus sulaukta, liepta, kad patys ružavieji šoktų, dainuotų ir grojūt. Jiems buvo įteiktos vadinamų nacionalinių operų klavyrų fotokopijos.

Dr. Margeris yr gydyt. Stanislavaitis lankėsi sveikatos ministerijoje. Stanislovaitienė ir Juškevičienė aplankė Tarybinės Moters redakciją. Ant. Metelionis buvo užklydęs muzikos žinių sklaidimo draugijon.

Rugpiučio 17 d. buvo suruoštos ir laidotuvės. Paulina Jasilionienė, vykdydama vyro testamentą, iš Amerikos atvežė vyro palaikus - pelenų urną. Stasys Jasilionis buvo laidojamas kaip rašytojas - poetas. Jasilionio palaikų urna buvo padėta Rasų kapinėse. Laidotuvėse turėjo dalyvauti visi ružavieji. Prie jų buvo prisijungę kompartiečiai ir propagandistai.

Kalbas sakė kažkoks iš Uragvajaus grįžęs "poetas" Velbasys, Vilniaus vykd. komiteto vyr. raštininkas Smilgevičius ir "pažangus rašytojas" Mizara. Stasį Jasilionį, buvusį neblogą kriaucių, kalbėjusieji pavertė pažangiausiu Amerikos rašytoju.

Tiesa, "pažangūs rašytojai" Margeris, Jakubka, Mizara ir kiti buvo įsileisti į Rašytojų Rūmus ir parodyta, kaip atrodo okupanto išlaikomi giesmininkai. Pažangiuosius švietė Mieželaitis, o Mizara ir Margeris papasakojo okupanto rašytojų "kūrybos" poveikį pažangiesiems Amerikos lietuviams.

Ekskursantai dar buvo nuvairinti Tiesos redakcijon. Čia įvyko spaudos konferencija. Ružavieji turėjo laikyti "egzaminus" - papasakoti apie matytas "cudaukas vietas".

Nežiūrint, kad savo giminėms buvo išdalinę viršutinius ir apatinius rūbus, avalynę, spaudos konferencijoje vistiek teigė, kad okupacijoje lietuviai gerai gyvena, gerai atrodą ir greit pralėnksią kapitalistinius kraštus. Domininkas Jucius džiaugėsi, kad dabar nebesą režiūrų ir žemė esanti visų nuosavybė.

Pažangiesiems buvo pateiktas ir vienas paklausimas. Okupanto žurnalistas Leonas Kiauleikis užsiminė apie menkaverčius iš Amerikos į Lietuvą siunčiamus siuntinius ir paklausė: "Ar panašūs reiškiniai nėra pasityčiojimas iš mūsų krašto?"

I klausimą atsakė Vilnės redakt. Jonas Jakubka: "Paprastai žmonės Amerikoje yra suklai-

dinti priešiškos propagandos. Jie iš paskutiniųjų siunčia savo artimiesiems, - neva vargantiesiems žmonėms. Kas kita su Balfo biznieriiais: norėdami purvais apdrabstyti naują keliu žengiančią Lietuvą, jie tyčiomis sudarinėja maisto ir menkaverčių daiktų siuntinius".

Po Jakubkos paaiškinimo ėmė ploti Kiauleikis ir kiti "spaudos darbuotojai". Lankydamiesi Tiesos redakcijoje, ružavieji įteikė pasirašytą "Laišką T. Lietuvos spaudai". Vadinamas laiškas atspausstas rugpiučio 20 d. Tiesoje.

Vadinamame laiške stengiamasi įrodyti, kad, važinėjant po okupuotą Lietuvą, jie nebuvo sekami, galėję laisvai kalbėti su žmonėmis, lankytis ten, kur tik panorėję.

"Nuo to laiko, kai mes apsi stojome ant Lietuvos žemės, mes ėjome kur norėjome, šnekėjome su kuo norėjome ir mums niekas nedraudė, niekas prie mūsų nestovėjo, nesiklausė - ką mes sakome žmonėms, o žmonės mums", - rašoma laiške.

Ružavijų lietuvių laiškas, skirtas paskelbti raudonųjų spaudoje, yra taip sureduotas, kad kaip nors atrėmus laisvėje gyvenančių lietuvių teigimus apie šandieninę sunkią padėtį pavergtoje Lietuvoje.

Be kitako, laiške skelbiama: "Būtume, žinoma, neteisingi sau ir kitiems, jei sakytume, kad Lietuvoje jau nėra jokių trūkumų, kad čia viskas yra kaip tame pasakiškame rojuje. Šian ir ten trūkumų dar matome, - skelbiama laiške.

Tariamam Lietuvos klestėjimui pailiustruoti, laiške sakoma: "Žmonės šandien geriau valgo nei kitados; geriau apsirengę nei kitados rengėsi. Mes niekur nematėm žmonių avinčių klumpėmis, vyžom bei naginėm. Visi avi batais bei bateliais".

Ką daugiau ružavieji lietuviai matė? Laiške skelbiama: "Mes

aplankėme ir nulenkm galvas prieš visą eilę paminklų, pastatytų tose vietose, kur hitleriniai fašistai ir lietuviškieji banditai vykdė masines tarybinių piliečių žudynes".

Laiške neskelbiama, kad ružavieji būtų lankę Rainių miške-lyje įvykdytų žudynių vietą, Panerliuose, Pavenčiuose, Zarasuose, Rokiškyje, Panevėžyje, Pravenišks ir kt. raudonųjų okupantų siautėjimo ir žudymo vietas.

Laiške pilna pagarbinimų ir padėkų okupanto bernams, bet nieko neprasitaria apie okupacinį jungą velkančius lietuvių, jų nuotakas, kolonizaciją, išnaudojimą, trėnimus, kapeikinį atlyginimą, maisto stiglių, lietuvių rankomis pagamintos produkcijos išvežimą ir t.t.

Rugpiučio 20 d. ružavieji buvo atgabenti Vilniaus aerodroman. Atvyko kompartijos vadeivos, žvalgyba, vadinami ministerio pirmininko pavaduotojai ir agitpropas.

Atsisveikinimo kalbas pasakė vadinamas ministerio pirmininko pavad. ir "užsienio reikalų ministeris" Kazys Preikšas. Atsakė ružavoji dama Katrė Petrikienė, Jakubka ir Stenslerienė. Eiliniams okupanto baudžiauninkams nebuvo leista žodis pratariti. Lygiai kaip ir lankymosi dienomis po Lietuvą, taip ir išvykstant, ružavuosius Amerikos lietuvių lydėjo, kalbas sakė enkavedistai ir agitpropo samdiniai.

Aerodrome pažangieji skubiai buvo susodinti lėktuvan ir išvežti žiūrėti "pažangiosios žmonijos sostinės Maskvos". Aplankę raudonųjų Meką ir nusilenkę Lenino ir Stalino mauzolieji, ružavieji Amerikos lietuvių patraukus Amerikon.

J. Visminas

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Valandos, kurios nulėmė...

"Omahos paplūdimio" pragaras

Henry Meyers, "Private first class", tūnojo smėlio duobėje. Jis buvo susirūpinęs ir jautė sau užuojautą, kaip kartais atsitinka žmonėms, kai jie susiduria su įvykiais, kurie viršija jų jėgas. Pusiaur apsvaigintas nesibaigiančių sprogimų, jis beviltiškai spoksojo į smėlio fontanus, kurie ištrykšdavo sprogimų vietose, ir į žuvusių arba pusiau negyvu žmonių kūnus pakrantėje. Jo jausmai buvo visiškai atbuke, ir vienintelė galvoje tebeveikianti mintis kalbėjo: "Kodėl po velnių, aš esu čia? Ko aš šiame pragare ieškau?"

Meyers, iš namų matematikos mokytojas Brooklyne, buvo patekęs į armijos ryšių dalinius. Jis mėgo savo profesiją, mylėjo šeimą, ir jo vienintelis noras buvo: pagelbėti kaip galint greičiau baigti karą, kad vėl grįžus namo. Kai jam laive pasakė, kad tai esanti invazija, jį ta žinia nudžiugino: greičiausiai tai geriausia priemonė karui sutrumpinti. Tų protinių apmastyimų pabaigoje jis taip susirgo jūros liga, kad panoro greičiau mirti. Tačiau vėliau, amfibinėje valtyje, jautėsi geriau ir buvo viskam pasiruošęs.

Iš savo vietos valtyje nedaug ką galėjo matyti. Ir judėti negalėjo, nes, be šautuvo ir šarvuočių, ant pečių dar turėjo vielos ritinį. Tai buvo telefono laidas, kurį jis su dviem draugais turėjęs nutiesti į sausumos gilumą nuo tos vietos, kuri jam vėliau nurodyta. Kai jo valtis artėjo prie kranto, jis išgirdo triukšmą, kuris netrukus išsivystė į tokio garsumo trenksmus, kurių anksčiau nebuvo girdėjęs. Jie buvo nepalyginamai garsesni už žuvius, girdėtus per pratimus, bet Henry Meyers galvojo, kad taip turi būti, ir jis turįs su tuo apsiprasti. Po to jis išgirdo kitą triukšmą - artimesnį ir labiau aliarmuojantį: neabejotiną patrankos sviedinio smūgį į valtį bortą. Bet tuo metu valtis pasiekė dugną, jos galas atsidarė, ir vyrai pradėjo bėgti laukan.

Meyers atsimena, kad jis sekundę užgašo. Ne dėl pavojaus, nes jis vis dar negalėjo daug matyti ir nenujautė, kas jo laukia. Tai buvo instinktyvus juokingas susilaikymas nuo neįprasto veiksmo - šokti vandenin su batais ir kelnėmis. Bet atsiradęs vandenyje, konstatavo, kad

ten buvo šilčiau, negu iš anksto buvo tikėjėsis, ir pagaliau jau galėjo šį tą matyti.

Jis matė prieky savęs krantinčius vyrus, ne tik parpuolančius, bet ir grūdvančius, kaip stulpus, veidais į vandenį, ir nebebandančius atsikelti. Jis matė jūros putose pirmyn ir atgal nešiojamus, besisukančius ir vartalojamus lavonus. Už jų matė krantą, platų krantą, nusėtą žuvusiais, ir degantį tanką, už kurio, priedangos ieškodama, buvo susitelkę gyvų žmonių kekė. Ir visą laiką daugely vietų fontanaistrėško dangun smėlis nuo minų ir granatų sprogimo, ir visomis kryptimis bėgiojo maži smėlio pūslai, kaip piktosios būtybės, nuo kulkosvaizdžių serijų. Toluomoje, anapus akmeninių sąvartų, kilo dūmais apdengta žema kalva, kurioje be pertraukos blykčiojo, tačiau Meyers negalėjo atskirti, ar tai buvo artilerijos sproginiai ar patrankų vamzdžių ugnis, nes abiejų prieš tai veik nebuvo matęs. Ir triukšmas buvo toks baisus, kad jis nebepajėgė galvoti: jo smegenys neveikė.

Jam buvo pasakyta, kad jis turįs bėgti. Ir jo instinktas tą patį sakė. Tačiau tas pats instinktas jam kalbėjo, kad nėra įmanoma kranto gilumon bėgti. Jis tiesiog negalėjo ta kryptimi bėgti, todėl pasisuko dešinėn ir bėgo, pakrantės putas taškydamas, pačiu vandens pakraščiu. Buvo neapsakomai sunku su visu krūviu, ir jis jau buvo bėmęs šalin vielos ritinį, kuris jį daugiausiai kliudė. Tačiau pabudusi mintis grąžino jį realybėn. Viena! Dėl vielos juk jis atvyko čion. Be vielos ir kiti įstrigs. Jis turėjo ką nors atlikti, ir, jei jis neatliks, tai kiti turės padaryti. Henry Meyers akimirkai sustojo, kiekvienu savo kūno sąnariu laukdamas bailsaus sprogimo smūgio. Ir tada jis pradėjo bėgti kranto gilumon.

Jis bėgo ir jautėsi, kaip aname bailsame vaikstės dienų sapne, kada bėgo nuo kažkokios baidyklės ir drauge negalėjo pabėgti iš vietos. Pagaliau jis pasiekė sausą smėlį; bet ten jau buvo nebe bėgimas, o kojų vilkimas. Jis pasiekė sąvartą - patrankos sviedinio dydžio akmenis, ir ten gulėjo, alkūne prie alkūnės, ginklo draugai, glausdamiesi, priedangos ieškodami mažučiuose i-dubimuose arba smėly prasiraušę, kai kurie jau sužeisti. Jis krito šalia jų, pirmą kartą išgirdo savo sunkų alsavimą ir tankų širdies plakimą ir žvilgterėjo į šalį, tikėdamasis pamatyti savo karininką arba bet kurį draugą. Bet ten nebuvo nė vieno jo pažįstamo.

Kas dabar? Pro baisy triukšmą, jis girdėjo silpnus balsus. Galėjo būti komandos, bet jei ir tikrai jos buvo, jis negalėjo jų suprasti, ir niekas nejudėjo. Jis pradėjo apsikasti. Jis drebo nuo pergyvenimų. Ties pergyvenimai - staigus perėjimas iš būrio ir saugių valčių į negailestingai karstą karo ugnį - sukretė beveik visus, kurie tame išlipime dalyvavo. Dalis jų, kaip ir jis, pasiekė krantą ir turėjo vilties išlikti gyvi. Kitiems nebuvo lemta: jie gulėjo vandenyje ir merdėjo.

Kitame numeryje: Planai ir tikrovė.

EAGLE STAMPS PADIDINA JŲSU SUTAUPAS PAS MAY'S

the MAY co's (2) BASEMENT stores

MOKYKLAI!

Mergaičių Žieminiai Paltai
9. 88

100% perdirbtos vilnos, pamušalas iš storo rayon quiting. Pagaminti šventadieniui ar mokyklai su 2 eilėm baltų guzikų, dvigubos eilės stilius. 7 iki 14 dydžiai.

Mergaičių Broadcloth or Jersey

Mokyklinės Blizgės

Dydžiai
7 iki 14

\$1

Gražios blizgės, pagamintos mokykliniam nešiojimui iš puikios medvilnės broadcloth ir acrilan jersey naujausiose rudens spalvose. Dydžiai 7 iki 14.

Mergaičių Margos Aksominės Kelnės

1.99
pora

Spalvotos, margos, aksominės kelnės, su pamušalu dėl ekstra šilumos. Didelis spalvų pasirinkimas. 7 iki 14 dydžiai.

Naujos mados su mažos kainos patrauklumu!

1000 Mergaičių Medvilnės Mokyklinių Suknelių

2 už 5.50

Tuzinais gražių stilių skalbiamose dryžuotose ir lygios spalvose. Įkainuotos dėl jų su biudžeto. 7 iki 14 dydžiai.

Mergaičių 1.69 Novelty Knit Sportiniai Marškiniai

\$1

Megzti marškiniai mokyklai ar laisvam laikui, keliuose stiliuose ir spalvose. 8 iki 14 dydžiai.

Mergaičių 2.99 Navy Blue Jumpers

1.99

Mėlyni Jumpers nešiojimui į parapijines mokyklas, klostyti sijonai. Mažos klaidos. 7 iki 14 dydžiai.

The May Co's Basement Misses' and Women's Coat Department Downtown an On the Heights

AKADEMINIS GYVENIMAS

L.S.T. KORP! NEO LITHUANIA

Redaktorius Kęstutis Gaidžiūnas. Redakcinis kolektyvas — Dalia Maurukaitė, Eglė Žemgulytė, Benito Nausėda. Visą medžiagą siųsti K. Gaidžiūnas, 317 Corning Dr., Cleveland 8, Ohio.

Iš studento užrašų

"Akademine Prošvaistėse", "Draugo" ateitininkų vedamam skyriuje, jau kelintą kartą, tarsi neturėdami apie ką rašyti, ieško priekabių prie Korp! Neo-Lithuania.

Ankstesnis kol. Rimkaičio aiškinimas, kad skautai akademiškai ir ateitininkai atsikūrė savo jėgomis, yra tolygus aiškinimas, kad mokinyš jau ir be mokytojo pagalbos senai žinojo visas mokslo tiesas. O pagaliau, ar jau tai labai svarbu, kokia organizacija kaip atsikūrė. Negi nuodėmė, kad vyresnieji ateina į talką? Negi būtų kolegiska, jei pradėčiau teigti, kad studentai ateitininkai ir moksleiviai ateitininkai be sendraugių pagalbos vargu ar kelis žingsnius savistoviai pažengtų. Manau, kad ne, todėl tokias temas, gal ir vertėtų palikti neliestas. Jos tikrai mūsų nesuurtins ir studentų draugiškumui nepasitarnaus.

Antras, dar keistesnis, "Akademių Prošvaisčių" kolektyvo išsišokimas yra "Draugo" liepos 18 d. skyriuje kur teigiama:

"Mums atrodo, kad tokia organizacija (Korp! Neo-Lithuania -- K.G.) yra nereikalinga ir yra bergždžias jėgų skaldymas, kada mūsų ir taip mažai yra. Mes galvojame, kad jiniai yra nereikalinga todėl, kad nieko naujo ideologiniai į studentišką gyvenimą neatneša. Gi Korp! Neo-Lithuania propoguojama ideologija kur kas yra geriau ir racionaliau įgyvendinta Akademinių Skautų Sąjūdžio, kuris yra studentiškesnis ir buvo laiko iššauktas".

Einant tuo pačiu principu, mes taip pat turėtume teisę pasakyti, kad ir ateitininkų sąjūdis jau yra atgyvenęs, kad jį daug geriau gali pavaduoti tas pats Akademinių Skautų Sąjūdis. Anot "Akademių Prošvaisčių" redakcinio kolektyvo pabertosios išminties, kam gi čia skaldyti, kada mūsų tiek nedaug yra. Daug geriau studentai ateitininkai padarytu, ypač kad ir tų organizacijų šukis tas pats, o kai kurie ir priklauso abiem organizacijoms, kad tuoj visi įsijungtų į Akademinių Skautų Sąjūdį. Būtų daug naudingiau ne tik studentams, bet ir visiems lietuviams. Būtų viena, didelė, be barnių, ginčų ir kivirčų linksma ir patenkinta organizacija. Nebūtų ir to skaldymosi...

Na, įdomu, ar šis gražinamas pasiūlymas "A.P." red. kolektyvui patinka? O jei nepatinka, tai kam kitiems daro tokius pasiūlymus, kurie patiems nemielūs?

Ar ne geriau šiuo atveju būtų, kad "A.P." red. kolektyvas kiek daugiau apie Korp! Neo-Lithuania sužinotų ne iš tokių šaltinių, kurie jos nemėgsta, bet iš pačių neo-lithuanų, kurie mielai paaiškina, kodėl jie buvo, yra ir bus. Tada nereiktų taip fantazuoti. Mūsų nuosirdus patarimas "Akademinėms Prošvaisčėms": rūpinkitės savaisiais reikalais ir nedarykit kitiems tokių sprendimų, kokių patys nenorėt susilaukti.

Minėto "A.P." straipsnio gale red. kolektyvas prieina išvados, kad Korp! Neo-Lithuania nariai yra genijai... Dėl to tektų tik pasakyti, kad tikrai nustatyti, kuri studentų organizacija yra reikalinga ir kuri ne, - tik genijai tegali padaryti. Todėl, ir apie tai kalbant, reiktų nors ir per veidrodį į savo paties veidą pasižiūrėti.

K.G.

PASKUTINĖS ŽINIOS KORP! NEO-LITHUANIA STOVYKLAI PRASIDEDANT

Norintiems į Korp! Neo-Lithuania stovyklą patekti traukiniu, duodame New York Central linijos traukinių tvarkaraštį.

Iš Clevelando išeina 8:15, 11:30, 1:20, 6:30 ir 10:30. Važiuoti iki Elkhart. Iš ten skambinti į stovyklą Christiana Lodge. Traukiniu kelionė apie 4 val.

Iš Chicago La Salle stoties traukiniai išeina 12:35, 3:00, 4:30, 4:47, 5:00 ir 10:45. Važiuoti iki Elkhart. Iš ten skambinti į stovyklą Christiana Lodge. Traukiniu kelionė 2 - 3 val.

Advokatas J. Smetona, muzikas Antanas Nakas, Mečys Valiukėnas, A. Siliūnas, V. Kasniūnas, visi Korp! Neo-Lithuania filisteriai, sutiko skaityti pasakaitas Korporacijos stovykloje.

Vienas iš jaunųjų Korp! Neo-Lithuania narių - R. Stakauskas skaitys savo referatą stovyklos

Pirmosios Korp! Neo-Lithuania stovyklos 1958 m. atidarymo garbės prezidiumas. Sėdi (iš kairės): D. Siliūnas - stovyklos vadovo pavaduotojas, Dr. Br. Nemickas - stovyklos vadovas, P. Ališauskas - Centro Valdybos Pirmininkas, D. Maurukaitė - arbiter elegantiarum. Prie vėliavos stovi: J. Tysliava Jr., P. Vėbra, R. Nemickas. K. Gaidžiūno nuotrauka

Detroito Neo-lithuanai su filisteriais ir jaunaisiais - būsimais korporantais. Sėdi iš kairės: Gilvydis, Juškenaitė, Ansevičius, Bitinaitė, Gilvydis, Bitinaitė, Garbės Filisterė Dr. Gurskytė - Paužienė, Gilvydytė, Radzevičius, Boreišytė, Plepys ir Petravičiūtė. Stovi: Vaitiekaitis, Petravičius, Gaižutis, Pauža ir Banionis.

atidaryme, sekmadienį, rugpiūčio 30 d., tema: Mums reikia užsispyrusio jaunuolio (kovojančio, besirūpinančio lietuviškais reikalais.).

Aldona Augustinavičienė Korp! Neo-Lithuania stovykloje skaitys dvi pasakaitas literatūriniais ir akademiniiais klausimais.

Korp! Neo-Lithuania Chicagoje pirmininkas S. Mažulis redaguos stovyklos laikraštėlį "Naktibalda II".

Jaunosios kolegės B. Balsytė iš Clevelando ir V. Sutkutė iš New Yorko. skaitys savo paruoštus referatus Korp! Neo-Lithuania stovykloje.

Prof. V. K. Jonynas, vienas išskiliausių lietuvių dailininkų, Korp! Neo-Lithuania stovykloje sutiko skaityti pasakaitą "Modernus menas ir lietuvis". Profesorius stovykloje lankysis rugpiūčio 31 d. - pirmadienį, ir skaitys skaitys 1:15 po pietų.

Iš Los Angeles į Korp! Neo-Lithuania stovyklą atskrenda V. Aleksandrūnas. Jis žada visą laiką praleisti stovykloje.

Prof. A. Varnas, vienas iš lietuviškos tautodailės geriausių specialistų, sutiko Korp! Neo-Lithuania stovykloje skaityti pasakaitą tautodailės klausimais, daugiau paliesdamas lietuviškus kryžius.

Korp! Neo-Lithuania stovyklos štabas kviečia visus nepamiršti stovyklos ir ją aplankyti, o ypač jos uždarymo savaitgalį. Parodykime dėmesio lietuviškam tautiniam akademiniam jaunimui.

SUVAŽIAVIMAS IR METINIS ŠVENTĖS

Korp! Neo-Lithuania trečiasis visuotinis suvažiavimas įvyks lapkričio 26 - 28 d. (Padėkos Diena) New Yorke, Statler Hotel.

* Korp! Neo-Lithuania Chicagoje metinė šventė įvyks lapkričio 7 d.

* Korp! Neo-Lithuania Clevelande metinė šventė įvyks spalio 31 d. puošnioje La Vera Club salėje (ten, kur ir praeitais metais įvyko.).

CHICAGO

* Lietuvių Tautinis Akademinių Sambūris ir Korp! Neo-Lithuania įsteigė stipendijos fondą ir pradžia paskyrė 500 dolerių. Stipendijos bus skiriamos studentams. Tikimasi dar gauti aukų iš įvairių organizacijų bei paskirų asmenų.

* Chicagoje gyveną korporantai, tautinės minties jaunimas ir visuomenė su dideliu džiaugsmu. sutiko žinią apie numatytą leisti Korp! Neo-Lithuania žurnalą "Akademiką".

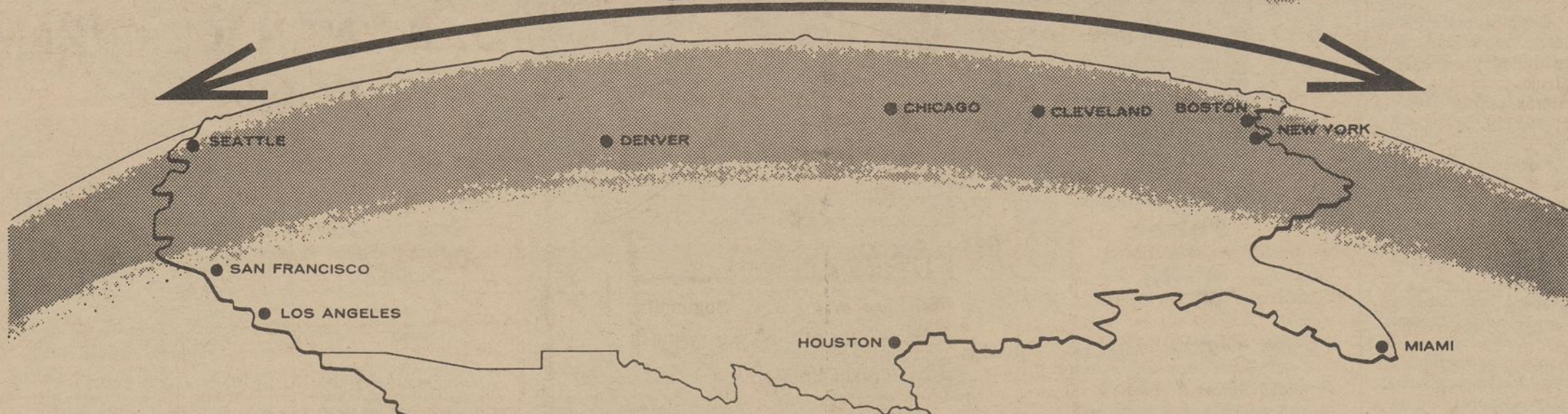
* Romas Stakauskas, kuris neseniai atvykęs iš Australijos tęsia toliau technikos studijas, yra vienas iš aktyviųjų neo-lithuanų. Jis yra ne tik nepavarduojamas įvairių programų organizatorius ir gabus jų vedėjas, bet taip pat geras feljetonistas, gražiai valdąs plunksną. R. Stakauskas neseniai buvo sunkiai sužeistas ir dabar grįžęs iš ligoninės gydosi namuose. Linkime greit pasveikti.

(Nukelta į 7 psl.)

Pradedant SEKMADIENIU, RUGPIŪČIO 30, jūs galite šaukti

NATIONWIDE

DIRECT DISTANCE DIALING

the OHIO BELL telephone company

Tik pagalvokite, ką tai reiškia! Keliais telefono skalės pasukimais mūsų klientai Cuyahoga County, Lake County, Burton ir Chesterland gali beveik tuojau kalbėti su kuo nors New Yorke, Chicagoje, San Francisco ar bet kuriame dideliame Amerikos mieste, ir daugelyje mažesnių miestų. Jūsų sukimo zona nusitęs nuo pajūrio iki pajūrio ir Kanados dalyse. Čia yra nepaprastas telefono laimėjimas — kuris pareikalavo metus planavimo, statybos ir techninio išsivystymo.

NATIONWIDE Tiesioginio Atstumo Sukimas reikalaus dadėti tikrai trijų numerių vietovės skaitlinę prie normalios sukimo eigos, kurią jūs dabar naudojate šaukdami Northeastern Ohio. Pilnos instrukcijos ir sąrašas daugumės miestų, į kurios jūs galite tiesiai šaukti, randami specialioje "Blue Book of Telephone Numbers", kuri neseniai jums atsiųsta. Atydžiai perskaitykite šią knygutę, ir jūs būsite pasiruošę "sukti skalę ir apskuti visą valstybę" sekantį SEKMADIENĮ, RUGPIŪČIO 30 D.!

• "Žaibo" sporto klubas praėjusį šeštadienį — rugpiūčio 22 d. rungtynėse, pasirodė kaip gausus ir pajėgus vienetas. Ypač gausiai reišėsi patys jaunieji sportininkai. Rungtynės dar atžymėtinės ir tuo, kad jose pasiekti du nauji tremties ir Šiaurės Amerikos lietuvių rekordai. Juos pasiekė: St. Juodvalkytė diską numesdama 103 pėdas ir 8 colius ir Romas Sakalas su kartimi peršokdamas 10 pėdų ir 6 1/4 colio.

• Algim. Gleveckas, studijuojas Heidelberge mediciną, atostogoms grįžo į Clevelandą pas motiną. Po atostogų, lapkričio mėn. vėl išvyks studijoms į Vokietiją.

• M. Dunduraitė dvi savaites atostogauja Kennebunkport, Maine — pranciškonų vasarvietėje.

• Pranas Leimonas, senas Dirvos skaitytojas, dabar gyvenąs North Ridgeville, Ohio, praėjusią savaitę atšventė 68 metų sukaktį. Ta proga jį aplankė brolis Juozas, iš Chicagos.

DANIEL B. WILES

• Ohio Bell Telephone Co. atstovas Daniel B. Wiles pranešė, kad telefonų automatiniam susijungimui nuo jūros iki jūros, Clevelando rajone investuota virš 3 mil. dolerių. Dabar, labai palengvintai, jau galima pasiekti virš 44 milijonai telefonų JAV ir Kanadoje.

• Ši ketvirtadienį Cleveland Arena rengiamose imtynėse pagrindiniais dalyviais bus Dick Beyer ir Fritz von Erich.

Taip pat dalyvaus 5 kitos poros.

Neolitanai...

(Atkelta iš 6 psl.)

* Klemas Čeputis yra vienas iš tų pavyzdinių studentų, kuris yra vertas visų mūsų pasididžiavimo. Baigęs aukštesniąją lituanistikos mokyklą, nors ir dirba ir studijuoja, surado laiko ir lankė aukštuosius lituanistikos kursus.

Klemas yra aktyvus visų suėgų dalyvis, visados besisteltojantis mūsų tautiniais reikalais. Kolega Klemas dalyvaus stovykloje ir čia parodys savo aktyvumą.

* Rūta Čepulytė, pasižymėjusi moksle dideliais gabumais, savo jaunystės svajas yra paskandinusi įvairiuose mokslo, meno ir literatūros problemose. Nepaprastai daug skaitydama ir studijuodama, ji randa laiko ir pamėgtam plunksnos darbui, parašydama gražius straipsnius. Jaunųjų korporantų sueigose, kuriose Rūta aktyviai dalyvauja, ji visados iškelia įdomias diskusijas.

Gaila, kad dėl darbo Rūta negalės dalyvauti stovykloje, bet už tai ten praleis abu savaitgalius.

Rūta Čepulytė pasižadėjo bendradarbiauti "Akademiko" žurnale.

* Živilė Žemgulytė, kuri neseniai baigė gali. seserų mokyklą, tęsia toliau studijas Loyolos universitete.

SPAUDOS BALIUS RUGSĖJO 12 D. užsisakykite stalus tuoj, jei norite gauti geresnį

Rengėjai iš anksto nori tiksliai žinoti svečių skaičių ir visiems parengti patogias vietas. Todėl stalus iš anksto užsisakykite Dirvos redakcijoje asmeniškai užeidami arba telefonu — HE 1-6344. Vakaraais galite šaukti — GL 1-3967.

Dirva išstisus metus yra pasirengusi Jums patarnauti. Šiuo atveju Jūs išklauskite tik vieną Dirvos prašymą — dalyvaukit spaudoje baliuje drauge su savo artimaisiais. Jei iš spaudoje balius liks vienas kitas doleris pelno, jis bus sunaudo-

tas laikraščio gerinimui ir tuvišką spaudą — patį tvir-
dažninimui. Taigi savo da-
lyvavimu Jūs paremsite lie-
ramatį.

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

CANADA DRY
GINGER ALE

EX 1-8800

Geriausį sveikinimą ir linkėjimą visiems
mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE
INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave.,
N. E. Phone: MA 1-2075
Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable
Music" WJW Radio, Monday thru Friday,
7:05 - 7:30 P. M.

GERESNIŲ Namų Statytojai
pasirenka MONCRIEF
ŠILDYMA ir ORO VENTILIACIJĄ

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

BEFORE YOU BORROW
TO BUY A HOME

GET OUR LOW RATES
AND HELPFUL TERMS

OUR ESCROW SERVICE
PROTECTS YOU WHEN
BUYING OR SELLING
REAL ESTATE

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausieji Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų
pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

EAST CLEVELAND—EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

Gertrude Bauer Mahon

CANDIDATE FOR

Judge

of The Municipal Court

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

GRABLER MFG. COMPANY

6565 Broadway

Michigan 1-9280

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

JEZEK COMPANY BUILDERS

15400 Miles Avenue

WY 1-0811

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
MAC EWANS SERVICE STATION

WHERE YOU GET THE FINEST SERVICE

7410 SUPERIOR Ave

EN 1-9801

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

FROM A FRIEND

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

DAIRYMEN ICE CREAM
COMPANY

3068 WEST 106th ST.

OR 1-2300

Geriausį sveikinimą ir linkėjimą

BUDD CLEANERS

FOR THE BEST CLEANING IN TOWN

12702 Shaw Avenue

Call — GL 1-7417

Greetings and Best Wishes
To Our Friends and Patrons

NELSON'S

Family Style Restaurant

Private Parties

— Banquets

Wedding Anniversaries

Open Daily—5 P.M.

Sundays 12 to 7 P.M.

1422 ADDISON ROAD

EX 1-4000

DIRVA

★★★
THE FIELD

Kas ir kur?

Lietuviai gydytojai Amerikoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

• Rugpiūčio 8 d. įvyko Balfo direktorių posėdis, kuriame dalyvavo direktoriai arba jų pavaduotojai ir visi revizijos komisijos nariai.

Buvo peržvelgta metinė Balfo veikla ir svarstyta įvairūs patobulinimai pagal revizijos komisijos sugestijas.

Sutarta 1960 metais šaukti jubiliejinį Balfo 15 metų veiklos seimą Chicagoje.

Atvykdamas į direktorių posėdį Chicagos Balfo apskrities išdininkas ir Balfo direktorius Ign. Daukas atvežė \$5,100.00 Balfo šalpos reikalams.

• Į Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Tarybą, nors dar ir nebaigti suvesti visi duomenys, bet jau aišku, kad bus išrinkti: Keleris Adolfas, Šarka Vaclovas, Deiveikė Jonė, Bataitis Juozas, Stankaitis Jonas, Kriščiūnas Juozas, Skerys Fricas, Aviža Jonas, Grinius Jonas, Simonaitis Erdmonas, Zundė Pranas, Bernatonis Alfonsas, Vyktintas Stepas, Raišys Vladas ir Prosinskas L.

• Korp! Neo Lithuania stovykla įvyksta rugpiūčio 29 — rugsėjo 7 d. Christiana Lodge vasarvietėje. Apie stovyklą plačiau skaitykite Neo Lithuania skyriuje.

• L. B. Centrinė Apylinkė į L. B. apylinkių suvažiavimą, įvykstantį Detrote rugsėjo mėn. 5-6 d.d., atstovauti valdybą įgaliojo v-bos narių K. Mažoną, narius J. Bachuną ir prof. St. Kolu-pailą.

Į L. B. centrinę apylinkę pastaruoju metu įstojo nariu Ramojus Vaitys iš Evanstono, Ill. Jis prisijungė be solid. mokesčio 8 dolerius aukų bendruomenės reikalams.

• K. Kelertaitė, gyvenanti Adela idėje, Australijoje, pakviesta treniruotėms į Pietų Australijos mergaičių krepšinio rinktinę. Į rinktinę pradžioje buvo išrinkta 27 mergaitės, bet greit dalis nubyrejo ir liko 16 tolimesnėm treniruotėm.

• Austrijoje esantiems lietuviams tremtiniais šelpiti BALF paskyrė \$500.00. Austrijoje šiuo metu yra likę keliasdešimt lietuvių,

norime užkirsti ir kitas profesines organizacijas, kad jos pasektų mūsų pavyzdžiu. Kiekvienas žino, kokioje apverktinoje padėtyje yra mūsų kultūriniai reikalai, ir kaip jie reikalingi finansinės paramos. Taigi, tikslu ir tų premijų paskyrimu esame pilnai patenkinti ir ateityje numatome skirti finansinę paramą tiems reikalams. Tačiau esame nevisai patenkinti kai kurių asmenų, ne gydytojų, laikysena ir mūsų pastangų ignoracija.

— Kiek šiuo metu Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija turi narių? Kiek narių gyvena didžiojo Clevelando ribose? Kas be Jūsų šiuo metu įeina į Draugijos valdybą?

— Ohia Lietuvių Gydytojų Draugija turi virš 50 narių, įskaitant ir rezidentus. Viso Ohio valstybėje yra apie 60 lietuvių gydytojų. Pačiame Clevelande yra virš

daugumoje vaikų, moterų ir ligonių. Jiems neįmanoma pasiūsti didesniais kiekiais nei rūbų nei maisto. Austrijoje likusiais ir ten vargstančiais lietuviams rūpinasi Balfo įgaliotinis prel. Kl. Razminas.

• Vargo Mokykloms Vokietijoje 500 dolerių paskyrė BALFO centro valdyba.

• Liko tik pusantro mėnesio užsiprenumeruoti Lietuvių Profesorių Draugijos Amerikoje spausdinamą žymaus tautos veikėjo ir mokslininko, pirmojo žemės ūkio Akademijos rektoriaus, prof. Dr. honoris causa Povilo MATULIONIO gyvenimo ir darbų aprašymą, sudarytą moksl. miškininko Antano Rukuižos. Knyga leidžiama P. Matulionio darbus ir nuopelnus prisiminti ir jo asmenybę pagerbti atėjant 100 m. nuo jo gimtadienio.

Leidiny s gausiai iliustruotas. Garbės prenumeratorių pavardės bus atspausdintos knygoje. Nepavėluokite. Siųskite tris (3) dol. ir savo aiškų adresą iki spalio 15 dienos: Prof. St. DIRMANTAS, 4241 So. Maplewood, Chicago 32, Ill.

30 aktyvių narių. Į šių metų valdybą įeina Dr. J. Stankaitis, vicepirmininkas, Dr. K. Ambrozaitis, sekretorius, Dr. V. Ramanauskas, išdininkas ir Dr. D. Degesys, narys.

— Jūsų suvažiavimo metu bus mūsų solistų meninė programa. Ar koncerto išklausyti kviesitės ir daugiau svečių, ar tai bus uždaras koncertas?

— Suvažiavimo pabaigai turėsime koncertą ir banketą. Aišku, jis nebus viešas. Draugijos nariai ir suvažiavimo dalyviai galės pasikviesti svečių. Pakvietimai bus gaunami pas Valdybos narius. Numatome kvieisti visuomenės ir spaudos atstovus.

NEO - LITHUANŲ STOVYKLOS ŽINIOS

* Akademinio Tautinio Sambario Chicagos valdyba, kuri neseniai paskyrė 500 dol. stipendijų fondui, paskutiniame posėdyje nutarė paskirti 500 dolerių rengiamai studentų Neo-Lithuanų vasaros stovyklai.

ATS valdybos pirmininku dabar yra adv. Jonas Našlūnas.

* Povilas Ališauskas, Korp! Neo-Lithuania pirmininkas atvyks į studentų stovyklą ir padarys pranešimą aktualiaisiais Korp! gyvenimo reikalais.

* Kęstutis Gaidžiūnas iš Clevelando dalyvaus Korp! Neo-Lithuania stovyklos atidaryme ir turės pasitarimą su jaunaisiais studentais dėl "Akademiko" leidimo. Šiame pasitarime rengiasi dalyvauti gražūs būrys jaunųjų plunksnos darbininkų.

Prieš grįždamas namo, G. Zymanas, komunistinio oficiozo redaktorius iš Vilniaus, dar buvo sustojęs New Yorke ir lankėsi pas "laisviečius", kur jam buvo surengtos vaišės, ir jis bandė papasakoti apie padėtį Lietuvoje. Pranešimas buvęs santūrus. Esą, Lietuvoje nėra taip kaip Amerikoje, bet jau eina geryn... Su kolchozais buvę sunku, bet eina geryn... Karas daug sunaikinęs, bet jau eina geryn...

Kitą dieną pora laikraštininkų ir pora rašytojų dar buvo susitikę Zymaną viešbuty ir bandė kalbėtis apie čia gerokai išgarsintus kultūrinis santykius. Sako, Zymanas pradžioje dėjosį nesuprantas, apie ką čia kalbama, o paskui kalbėjęs išsisukinėdamas. Girdi, jie visada palaikysią išeiviją, atsiųsiamą literatūros... Čia išleidžiamų knygų jie nerecenzuoja, kadangi ką ten recenzuoti, ko žmonės nėra skaitę... O kaip jie skaitys, jeigu negauna? Kodėl neišleidžia čia išleistų lietuviškų knygų?

Tai, girdi, literatūra yra arba marksistiška, arba buržuazinė esanti neįdomi. Na, esą, jei norit, atsiųskit, pažiūrėsim, ar tinka...

Susidaręs įspūdis, kad organizuoti kultūriniai santykiai gali būti tik viena linkme: iš ten siųs į čia, kas jiems atrodo įdomu siųsti. O iš čia, jei kas nori, gali bandyti privačiai. Žinoma,

Iš Los Angeles SLA kuopos sėkmingo pikniko, įvykusio rugpiūčio 15 d. Arroyo Seco parke... Kuopos sekretorius Petras Žilinskas su veikliu pirmininku Adomu Biekša. Prie stalo ponios, daug prisidėjusios piknikui paruošti: Adelė DeRosse, M. Karaliūnienė, S. Batkienė ir S. Waitekienė.

V. Aleksandriūno nuotrauka

Los Angeles lietuviai

Vieni namai — bendromis jėgomis!

Kaip buvo minėta, Los Angeles LB apylinkės valdyba neseniai laikraščiuose paskelbė laišką, kad jai, kaip "bendrinei organizacijai", nėra reikalo ir prievolės tartis su kitais ar prašyti leidimų, rūpinantis įsigyti Los Angeles lietuviams namus. Apylinkės valdyba namus pradėjo "statyti", išsiuntinėdama visuomenei anketą ir teiraudamasi dėl piniginių jos pasižadėjimų.

Mes jau minėjome, kad šis LB apylinkės valdybos išdidumas nebuvo apgalvotas, nei realus. Pati apylinkės valdyba netrukus susivokė, kad būtų išmintingiau tartis tais klausimais su Tautinių Namų Fondo valdyba, kuri per ilgesnį laiką jau yra atlikusi žymiai apčiuopiamesnį realų paruošimą lietuvių namų statybai. Rugpiūčio 16 d. įvyko LB

apylinkės valdybos ir Tautinių Namų Fondo laikinosios valdybos bendras pasitarimas, kuriame iš abiejų pusių dalyvavo: J. Ažuolaitis, V. Aleksandriūnas, V. Bakūnas, B. Gediminas, T. Grikinas, D. Karaliūtė, K. Liaudanskas, A. Latvėnas, A. Skirius, A. Valavičius ir S. Waitekienė.

Visapusiškai apsvarsčius lietuvių namų Los Angeles mieste įsigijimo reikalingumą, posėdžio dalyviai priėmė ir pasirašė tokią rezoliuciją:

"Abiejų organizacijų posėdžio dalyviai išsamiai išnagrinėjo šį klausimą ir principiniai vienbalsiai priėmė išvados, kad Los Angeles mieste būtina įsigyti namų tik vieni namai, ir prie šio tikslo eiti tik bendromis jėgomis.

Susirinkimo dalyviai nutarė: kiekviena pusė atskirai šaukia savo pasižadėjimus pasirašiusiųjų dalininkų susirinkimus atsklausti jų nuomonės dėl tolimesnio šiuo reikalu veikimo, ir teigiamu atveju eina prie bendro namų įsigijimui organų sudarymo".

Kaip matote, ši rezoliucija nubraukia ankstyvesnius neapgalvotus LB apylinkės valdybos viešus pareiškimus ir "Draugo" korespondento — jk įsiskarščiavusius komentarus bei bendruomeninius plepalus dėl jau "artėjančios lietuvių namų realybės".

Per posėdį paaiškėjo, kad LB apylinkės valdyba neturi dėl jokių aiškesnių planų dėl lietuvių namų įsigijimo ir jų administravimo. Ir svarbiausia, tam reikalui ji dar neturi jokių lėšų, išskyrus tuos laiškinius ir nieko neįpareigojančius "pasižadėjimus", surinktus anketos metu.

Todėl Tautinių Namų Fondo valdyba iškėlė sąlygą, kad ateities sėkmingam ir realiam bendradarbiavimui LB apylinkės valdyba per šešias savaites turėtų išsiaiškinti savo konkrečius planus, pagrįstus ne, anot "Draugo" korespondento, "spontanišku entuziazmu", bet realiais ir teisiškai su tvarkytais dalininkų finansiniais įsipareigojimais.

Jei šioje dvasioje galės vykti sklandus bendradarbiavimas, tai Los Angeles lietuvių tautinių namų įsigijimui bus padarytas labai geras ir naudingas žingsnis į priekį.

L. A. Augūras

PUIKI PROGA, pasinaudojant Anglijos manufaktūrinių išpardavimų iki lapkr. 15 d., žymiai pigiau pasiūsti Lietuvon ar Sibirą kalėdinį siuntinį saviškiams. Už 3 jardus I rūš. ULSTER žiemin. paltui ir 3½ jrd. I rūš. FANCY elegantiškam kostiumui, bet kokios spalvos, su muitu ir visom persiuntimo išlaidom — \$59.50; arba už 3 jrd. II rūš. angl. viln. "Light VELOUR" paltui ir 3½ jrd. "FANCY 2" kostiumui — \$39.50.

Į abu siuntinius pridėdama 500 tabl. multivitaminų ir pasirinktinai: paltui ir kostiumui pamušalai arba 3½ jrd. geros rūš. bet kokios spalvos raj. suknelė medžiaga.

Užsakymus siųsti: ANA-PUS, 3528 Sunset Blvd., Los Angeles 26, Calif.

(Sk. — 67)

Stefa Juodvalkytė, clevelandietė, rugpiūčio 22 d. įvykusiose sporto varžybose pasiekė naują tremties ir Š. Amerikos lietuvių rekordą, numesdama diską 103 pėdas ir 8 colius.

Dirvos nuotrauka.